ԱԲՕՆԷ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ
Մէհիւսյէ 20 դրուշտան
ՍԹԱՄՊՕԼ ԻՉԻՆ
Պիր սէնէլիք . . . 200 դր.
Ալթը այլըգ . . . 100 »
Իւչ այլըգ . . . 55 »
ՎԻԼԱՅԷԹ ԻՉԻՆ
Բօսթա իլէ իրսալ օլունաճագ-լար իչիւն
Պիր սէնէլիք . . . 230 դր.
Ալթը այլըգ . . . 120 »
Իւչ այլըգ . . . 60 »
Մէճխասյէ 1 ղրուշ

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՔԵԱՐ

ՄԷՎԱՏՏԸ ՍՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԻԼԻՅԷ
ՎԷ ՍԱՆԻՐԷՅԻ ՃԱՄԻ ՆԷՎԱՄԻ ԴԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՅԱԹԼԱՐԸ
Պէհէր սաթըրը իչիւն
1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէ 5 դր.
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա, Շիրքէթ վէ ումումի սարրաֆլըգ ալիւ.
2 վէ 3 ինճիւ սահիֆէլէրէ 6 դր.
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . 4 »
Չիկաճագ մէսսուէթ իչիւն իլանաթ այրը բազարլըգ օլուր:
Մէքթուպ նաֆիլեայի ալըր պէնտիլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ ալըճ օլունմայաճագ էվրագ, իաատէ օլունմայաճագ.
Մէճխասյէ 1 ղրուշ

Իտարէխանէսի վէ մաթպաասը, Սէրամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սօգաղը քէօշէսինտէ Նումէրօ 8 տէ տիր: —Ղազէթանըն ումուրու իտարէ վէ թահրիրիյէսինէ այիտ քաղըթ, մէքթուպ հավալէ, Մահսուս քաղէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունմագ լազըմ կէլիր, քէաֆֆէյի մէքթուպլարըն տաշընա ամրըն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր:

ԱՍԻԹԱՆԷ 1 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

ՀԱԼ Ը ՀԱԶԸՐ

Եունան հուտուտունու թէսվիյէսի մէսէլէսի օլան միւխթէլիֆ գօմիսիոնուն պու գատար վագըթտան պէրու պէքլէնիլմէքտէ օլան սոնունճու իճթիմաը ագրայէթ պու կիւն վագը օլաճագտըր: Մէմալ խտէրիէ քի, պու տէֆա տախի թէէխխիւրի եօլունա կիտիլմէյէճէք տիր:

Խապէր ալընտըղըմա կէօրէ Օսմանլը մուրախխասլարը պու տէֆա տախի գաթի պիր հուտուտ կէօսթէրմէյիպ վէ Նիհայէթ տէրէճէտէ վէրիլէպիլէճէք եէրլէրի կէօսթէրէյիպ, Եունան մուրախխասլարընըն Գալամաս վէ Սալամպրիա նէհիրլէրինին Շիմալ թարաֆընտա կէօսթէրմիշ օլտուգլարը խաթթըն 13 ինճի բրօթօգօլա մուվաֆըգ օլմատըղընը, վէ պու իքի նէհրին ճէնուպ թարաֆընտա քէնտիլէրի թարաֆընտան կէօսթէրիլմիշ օլան խաթթ գապուլ օլունուր իսէ, օնու էսաս իթթիխազ միւզաքէրաթա կիրիշիլէճէքլէրինի պէյան իտէճէքլէր տիր:

Մալիւմ տիր քի, գօմիսիոնուն իւր իճթիմալարընտա 13 ինճի բրօթօգօլուն պիր գարարը գաթի մի եօգսա պիր արզուտան իպարէթ մի օլտուղունա տայիր պիր չօգ միւզաքէրաթ ճէրէյան իթմիշ իտի սօնրա. Նիհայէթ Եունան մուրախխասլարընըն պու բրօթօգօլու պիր արզու սուրէթի իլէ գապուլ իթմէլէրի ուզէրինէ Օսմանլը մուրախխասլարը տախի պունու էսասը միւզաքէրաթ իթթիխազ իթմէյէ րազը օլմուշլար իտի:

Պու գատար վագըթ միւզաքէրաթտան սօնրա, մէսէլէ տէօնիւպ երինէ օնօգթայա կէլմէքտէ կիպի կէօրիւնիւյօր. Հէր նէ գատար քի, մէզքիւր բրօթօգօլուն պիր արզուտան իպարէթ օլտուղու թարաֆէյնճէ գապուլ օլունտուղու կիպի, էսասը միւզաքէրա իթթիխազ օլունմասը տախի մուգարրէր իսէ տէ, չիւնքի պու բրօթօգօլուն պէյան իթտիյի խաթթըն քէնտիսի հագգընտա իխթիլաֆ զուհուր իթմիշ:

Բրօթօգօլ եալընըզ իքի նէհրին իսմինի եատ իթմիշ հալտէ, մուրախխասլարըն պիր թարաֆը պու խաթթը շիմալէ տօղրու չէքմէկմայա, վէ տիքէր թարաֆը ճէնուպա տօղրու էնտիրմէյէ չալըշմագտա տըր:

Պէրլին գօնկրէսի պու մէսէլէտէ ատէթա էսկի քեահինլէրին հալինի քեսպ իթմիշ, Օսմանլը վէ Եունան մուրախխասլարը տախի պու քեահինին սէօյլէտիյի սէօզտէն միւրատը նէ օլտուղունու անլամագա չալըշարագ, պու պապտա իթթիֆագ իտէմէյօրլար:

Պունուն էն միւշքիլ ճիհէթի շուրասը տըր քի, Եվրոպա տէվլէթլէրինէ միւրաճաաթլէ մէրամլարը նէ օլտուղու սօրուլսա, թէվասսութլարը թալէպ օլունմուշ կիպի անլաշըլաճագ տըր:

Ընճագ մահէմ քի գօնկրէնին կէօսթէրտիյի խաթթըն պիր արզու իւզէրինէ մէպնի օլուպ, գաթի պիր հիւքմ օլմատըղը թէսլիմ օլունուեօր, պունուն օ գատար ինճէտէն ինճէյէ թահգիգինէ մանա եօգ տըր ղանն իտէրիզ:

Եունան մուրախխասլարը պու նէհիրլէրին շիմալ թարաֆընտաքի տաղլարըն հուտուտ իթթիխազ օլունմասընը քէնտի մէնֆաաթլարընա մուվաֆըգ օլտուղունու պէյան իթմէքտէ իտիլէր, չիւնքի Օսմանլը մուրախխասլարընա կէօրէ պու տաղլարըն հուտուտ իթթիխազ օլունմասը, տէվլէթի Օսմանիյէնին մէնաֆիինէ մուղայիր տիր, վէ տէվլէթի Օսմանիյէ անճագ ֆիլան վէ ֆիլան եէրլէրի վէ եալիլէր տէյէրէք, պիր եէնի հուտուտ կէօսթէրմէք տիր:

Հուտուտուն գապուլ վէ ըտ տըն գապուլի Պէրլին գարարընըն թէֆսիրինէ մէպնի օլուպ, պու տէվլէթին վէրէճէկի ճէվապ իւզէրինէ մէսէլէ եա հալլ օլունուր վէ եախօտ Եվրոպանըն թէվասսութունա գալըր:

Պէօյլէ բէսմի միւզաքէրաթէ վագըթ կէչիրմէք իսէ, իհթիմալ քի Եվրոպալըլարըն տէվլէթի Օսմանիյէ թարաֆընտան եէնի պիր հուտուտ կէօսթէրիլմէղտէն էվվէլ, թէվասսութլարընը տավէթ իտէճէք տիր. Չիւնքի Եունանլըլար Պապը Ալի իշի թէէխխիւրաթա տուչար իտիյօր տէյէրէք շիքեայէթ իթմէքտէն խալի տուրմայօրլար:

Հալ պու քի, Եվրոպալըլար թէվասսութ իթտիքլէրի հալտէ, իհթիմալ քի տէվլէթին մէնաֆիինէ մուղայիր վէ գան տէօքիւլմէքսիզին իճրասը միւշքիլ պիր հուտուտ թային իտէրլէր. Օ հալտէ տէվլէթին պունու գապուլ իթմէմէսի տախի կիւճճէ օլուր. Թէվասսութուն Պապը Ալի թարաֆընտան պիր հուտուտ թայինինտէն սօնրա վուգուու իսէ, տէվլէթի Օսմանիյէ հագգընտա խայըրլը օլապիլիր. Չիւնքի օ հալտէ Եվրոպալըլարըն թէվասսութլարընտա, Եունանը օ հուտուտու գապուլ իթմէյէ մէճպուր իթմէլէր ինթիզարը տահա գավի տիր:

Իշթէ պու միւլահազայա մէպնի, գօմիսիոն իճթիմալարը արասընըն պէօյլէ պիր իքի այ ուզանմասընը, վէ միւզաքէրաթըն պիր թագըմ բէսմի չէքիլմէսինէ իպարէթ գալմասընը տէվլէթ հագգընտա խայըրլը կէօրէնլէրտէն տէյիլիզ. գօմիսիոնուն պիր սաաթ էվվէլ միւզաքէրաթընը պիր գարար վէրմէսինի տահա ֆայտէլի կէօրիւրիւզ:

* *

Պէրլինտէն ալընան պիր թէլէկրաֆ՝ Ավսթրիա իլէ Ալէմանիա պէյնինտէքի իթթիֆագըն՝ ինկիլթէրրանըն Ասիաթա քէօպլը նուֆուզ իթմէսինէ գարշը տուրմագ մագսատընա մէպնի օլտուղունա տայիր օլան շայիայը թէքզիպ իթմիշ տիր, պու իքի տէվլէթին ինկիլթէրրա իլէ միւթթէֆիգ կիպի օլուպ, Ռուսիայա գարշը պու իթթիֆագլարընը բէք աչըգ պիր սուրէթտէ կէօսթէրիյօր:

Պու թէլէկրաֆ Ռուսիանըն Ասիաթա քէօպլը նուֆուզ իթմէսինտէն Եվրոպաթա տախի քէօպլը նուֆուզ իթմէսի իգթիզա իտէճէղինտէն, Ալէմանիա իլէ Ավսթրիանըն՝ Ռուսիանըն Ասիաթա տախի նուֆուզունուն ազալմասընը վէ օնա գարշը ինկիլթէրրա նուֆուզունուն չօղալմասընը արզու իթտիքլէրինի պէյան իտիյօր:

Պու իսէ, պունտան էվվէլ պիր գաչ տէֆա մուխթասարըն պէյան իթտիյիմիզ վէչհիլէ Ալէմանիա իլէ Ավսթրիանըն Ասիաթա թէսիրի ալթընտա ինկիլթէրրայը պիր մագսատ իլէ էլտէ թութմագ վէ գարշը բէք աչըգ պիր սուրէթտէ ... պուլունմագ ... ղալէպ ... լարընըն իմա իթմիշ:

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Եունան գօմիսիոնու տահա պու կիւն, օնունճու տէֆա օլարագ, Սաֆվէթ փաշա հազրէթլէրինին գօնաղընտա իճթիմա իտէճէքլէր, Օսմանլը գօմիսէրլէրի Եունան գօմիսէրլէրինին կէչէնքի իճթիմատէ թագտիմ իթտիքլէրի պէյաննամէյէ ուզուն պիր ճէվապ վէրէճէքլէր իմիշ:

—Իսթիֆանիյէ կէօրէ, Գարատաղ բրէնսի Պապը Ալիյէ պիր նօթա իրսալ իտէրէք, Ալպանիալըլար ալէյհինտէ հիչ պիր խուսումէթի օլմատըղընը, վէ Գուսինա մէսէլէսինին հիւսնիւ թէսվիյէսի հագգընտա հիւքիւմէթի Սէնիյէնին իգտամաթը խայրիյէքեարանէսինտէն մէմնուն օլտուղունու պէյան իթմիշ, վէ մուգապէլէթէ ճէրէյանընտա պուլունաճագ գարարը միւթէճավիզլէրին թէճզիյէսինի թալէպ իտէրէք նէթիճէսինի խիթամ վէրմիշ տիր:

—Հաապ էլ Թէնգիտէն՝ խապէրի Հիճազ ... 90 նէֆէրտէն 16 նէֆէրէ թէնզիլ օլունտուղու կիպի, Թէրսանէի ամիրէ թարաֆընտան տախի պու մագսատ ... մէյանի գայըղճըլարտան գատր օթուզտան միւթէճավիզ գայըքճըլարը թէգաիւտ իթմիշ տիր:

—Իսթիֆանիյէ կէօրէ, հիւքիւմէթի Սէնիյէ մէթալիգ ... իւզէրինտէ ... իչին պիր գէօմիսիոն ... եէնիտէն թէշքիլ ... իթթիխազ օլունմուշ ... վէ պու պապտա [illegible] ... պաշգա ... պաշտա ... իսպաթ ... միւթէալլիգ մէսէլէ ... թէսվիյէսինէ պաշլանմագ ... Գալաթա ... պարէ ... մէճլիսի ... մունասըպ ... թէքրար ... թագտիմ իթմիշ տիր:

Մէքթուպլար մէքթուպլարա ... պալաս պազը միւթէալլիգ իլէ աէյլէնիլմէքտէ տիր:

(Վագըթ)

—Մէճմուայի Հավատիս ... Գալգանլարընըն ... Մուսլիմանլար, հիւքիւմէթ ալէյհինէ խաղան խալքը, պօղազլարը թութմուշլար, վէ օրալարտա խարաբլըք վէրէճէք իմիշլէր:

—Ետիրնէտէն եազըլըյօր: կէօրէ, վալիի վիլայէթ Ռէուֆ փաշա հազրէթլէրի եազըլմա տէվր ու թէֆթիշէ չըգաճագտըր: Շէհրի միւզէյյին քիլիսէ վէ միւքէմմէլ պիր չէշմէ ինշա օլունուփ, վալիի միւշարիլէյհին նամընա նաս օլունաճագ տըր:

—Պիր թագըմ Սըրպլըլար Պօսնայա հիճրէթ իթմէք իսթէ. Աուսթրիաճա միւսաատէ թալէպ իթմիշլէր տիր:

—Նէվեա ... Բուսմ ղազէթասը ... Պուլկարլար Վարնա ... խալքընը ... Զարսգօ-Սէլօ թէսմիյէ իթմիշլէր տիր:

Պու խսոլ, Բուսիա ինփէրաթորունուն բէթերսպուրղի ... գարարպրի ... ամիրէ իգամէթ ... Թէրքիա պու ... վաթի ... սուրէթի ... իճրա ... իճրաաթ ...

—Գէլօղ ... Պօսնա պաշգա ... կէօչիւրմէք ... գիւլաս ...

—Գրպըրը ... Սըրպիա ... Պուլկարլար ... ֆարքլը կէօրէ ... հիչ պիր ... եէրլէրտէ ... պուլունուպ ... իպրազ ... վէ սանայի ... իսէ ... պուլուն ... գազանմըշ ... մագսատըն ... քէօտիւ ... խտէլիյէ ... եազըլմըշ ... տէվլէթինէ ... պուլունմուշ ... մէթրուք ... ատէթ ...

—Ֆրանսաներն Մըսըր ժէնէրալ գօնսօլօսու Թրէնքէ ... Սթամպօլա ... Գաֆքասիայա ... իթմիշ տիր:

—Ալիֆ ... ալըմ ... գուվվէթ ... եազըլըր ... Պուլկարիա ... տաշըրա ... թարաֆընտան ... գաֆիլէ ... լիրա ... ղարշըլըգ ...

—Ետրէփի Բուսմ ... քէօրէ ... Բուսիալըլարըն ... Պուլկարլար ... թաշըրա ... պուլունտուղու ... եազըյօր ... ֆիրարի ... սաաթ ...

—Եանի ... կէօրէ ... Ռուսիա ... ֆիրսատ ... չէքմիշ ... վէ օնլարը ... սաաթ ... օ տահի ... Սէնէ ... օրտու ... թէսլիմ ... պուլունուր:

—Եվվէլքի կիւն Աղա ճամի-

սինատ թիւթիւնճիւ էսնաֆընտան սէկիզ նէֆէրը ... վէ ... քէօրէկճի ... ալըր ... գուսպանտա ... իթմիշ ... վէ ... գաբալաթ ... եազըլմըշ տիր:

ԵԻՆԻ ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

Պօղազ իչինին ազչամլարը 11½ 12 րաատէլէրինտէ քէօբրիւտէն հարէքէթ իտէն վափօրլարըն պաշ գամարալարընտա հիչ պիր ֆէնէր վէ եա գանտիլ եագըլմատըղընտան, եօլճու ուզագըլըղը միւնասէպէթիլէ գիֆիր կիպի գարանլըգ պաաշ գամարա օլուպ եօլճուլար ... պիր զըրտան իչինտէ օթուրմագտա օլտուգլարընը կէչէնտէ եազըլմըշ իտիք ... պու միւլահազայա ... գարանլըգ ... ֆէնէր ... վէ ... գամարանըն ... պու պապտա ... թէնպիհ ... գալմատըղընը ... չիւնքի ... ֆէնէրլէր ... պէլքի ... թէսլիմ ... գայըգլարա ... վէ ... օլունտուղու ... սանիյէ ... իթմէմէքտէ տիր ... իտարէ ... պուլունմայըպ ... պէյան ... իշ ... ֆէնէրլէրին ... իտարէի ... իթմէյէճէքլէրինէ ... մուգայէսէ ... պուլուն ... վէ ... ֆէնէրլէրին ... եագըլմայա ... սէրիյէթ ...

Պու վուգուաթըն էրթէսի կիւնի ճումա աղշամը, եանի տիւն աղշամ մէզքիւր վափօրուն պաշ գամարասընտա պիր ճամ ֆէնէր աւըլմըշ իմիշ:

ՊԱԼԻ ԲԱՇԱ ԳԱԹԻԼԻ

Պալի փաշա գաթիլինին աղ-վալը չալըշտըղը հագգընտա պաղը մալիւմաթ ալմըշ օլտուղըմըզտան, պէր վէճհի զիր պէյան իտէրիզ: Շէօյլէ քի, մէրգումըն ասըլ պիր թիճարէթի օլմայըպ, սըրգաթ ու չէքավէթլիքէ ... խտէր պէյլի փաշալը պիր հայտուտ իմիշ, վէ իւզէրինտէ ազայի պիր իքի ... գատար վէ ... իլէ կէզէր իմիշ: Նիհայէթ պիր տէրէճէյէ կէլմիշ քի, պիր կիւն պէքլէյէր ... Արապխիւմալը կիպի պիր ... վէ պիր կիւն ... իլէ եադալանըպ ... Պուլունտուղու ... եազըլմըշ ... վէ ... ճօճուգլար ... գապուլ օլունմուշ իսէ տէ, պէլէտիյէնին ... սուրէթի ... ֆիրարընա ... լիրալըգ ... վէ ... ճէպինէ ... պիր գաչ ... պուլունմուշ տուր:

Մէրգում մուսխալէֆէն վարնա ... կէչմիշ, էհլինին իւզէրինտէ ... իլէ սաաթ վէ գօր ... վէ սայիր ալթըն ... ճէզպ ... ալըպ ... սուրէթէ վէ ... իլէ ալըրայի ... վէ կէլէճէք մաասըմէրգումըն ... մէյանընտա ... թէսլիմ ... թասավվուր ... վէ գարարը ...

գըթլըպրա գատար օրատա չունուն պունուն խանէսինտէ խրամէթ իտէրէք թէզարիգ իտէր իմիշ. Նիհայէթ մէրգումէ հաֆիյէթլի պիր զաթըն քէնտիսինէ իթա իթմիշ օլտուղու եօ մէսարիֆի իլէ Սթամպօլա կէլիփ, բէտէրինին խանէսինէ տիւշմիւշ, վէ իքի կիւն սօնրա վուգուաթը մալիւմ օլմալըմէ վուգու պուլմուշ տուր:

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մէճլիսի Մէսրուտա Ջէլսէ

Բաթրիգ Աճէն. Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրինին բիրաաէթի վէ Տ. Խաչատուրեան էֆէնտինին ատէնաւպէտլիյի թահթընտա տիւնքի կիւն միլլէթ Մէճլիսի Ճիսմանիսի ... 12ինճի իճթիմաընըն մազպաթասընը թասդիգ իթտիքտէն սօնրա, աթիտէքի միւզաքէրաթտա պուլունմուշ տուր:

1°. Մրըր մէճլիսի հագգընտա Բ. Ղազարոսեան էֆէնտի թարաֆընտան կէչէն պիր իճթիմատէ վուգու պուլան պիր սուվալէ Բաթրիգ Միւշարիլէյհ հազրէթլէրի ... Գէր. Մկրեան ... նէ օլտուղու ... չըգաճագլարը պէյան իթմիշ տիր:

2°. Փափազեան Ս. էֆէնտինին Վանտա Արարատեան ընկերութիւնու ... հագգընտա վագը օլան սուալինէ ճէվապէն Աճէն. Ներսէս Սրբազան ... վէ քիւրտէրին թահգիգ վէ թէտգիգի Բաթրիգլի սաըլը Աճէն. Խրիմեան Սրբազան հազրէթլէրինէ իհալէ օլունտուղունու պիլտիրմիշ տիր:

3°. Փափազեան Ս. էֆէնտինին տիքէր պիր թէքլիֆի Երուսաղէմիւն ... իհալէ օլունմուշ տուր:

4°. Տիարպէքիրտէն Գէր. Փիլիպպոս եպիսկոպոս հագգընտա վարիտ օլան թէլէկրաֆ ... օլունտուգտան սօնրա, Տիարպէքիր մէճլիսինին ... Մ. Գաբամաճեան էֆէնտի ... մէճլիսի մէզքիւրէնին սէրիէն նազարը ... օլունմասընը թէքլիֆ իթմիշ, վէ էքսէրիյէթլէ գապուլ օլունուպ չէթէա պիր միւճաատէլէ պաշլանմըշ տըր:

Ս. Փափազեան վէ Ն. Շահպազ էֆ. լէր մէճլիսինին ալէյհինտէ մէգալէթէ պուլունմուշ իսէլէր տէ, Մ. Գաբամաճեան վէ Յ. Պէրպէրեան էֆ. լէր լէհինտէ նութգլար իրատ իթմիշ, մէճլիսինին նէ օլտուղունու լէհտէն ... իթտիքլէրի ... տիր: Ֆագաթ վագթըն միւսաատէսիզ օլմասընտան, իճթիմաը կէլէճէք ինճիմայէ թէրք օլունմուշ, վէ ... վէրիլմիշ տիր:

Արզումանեան Սեթեան վագըթսըզ քիլիսէ գաճմամըշ մուղայիր օլարագ պիր նիքեահ իճրա իթմիշ օլտուղունտան, պիր մըգըթտան պէրու Ս. Փրկիչ խասթախանէսինտէ մահպուս իսէ, ... իհլաս ... իթմիշ իտի:

Մէլքէեան Եղիազար էֆէնտի թէսէրի, գաղաճուքտա Մէլքիսեթեկ աղա, 96 եաշընտա օլտուղու հալտէ, տիւն սաաթ 9 տա վէֆաթ իթմիշ օլմալա, միւթէվէֆֆայի մալիւմիյէթին ... սաաթ 7 տէ ... Գում Գափու Մայր Եկեղեցիսինէ ... նագլ օլունաճագ տըր:

ԽԻԹԱՄ

Գայրէթլիյէտէն աէրճի ... պիր մէքթուպ վարիտ օլմուշ իսէ տէ, ... օլունամատըղընտան, ... օլունմուշ տուր:

ՌՈՒՄԷԼԻՆԻՆ ԽՍԹԻԳՊԱԼԻ

—

Ռումէլի վէ Խալիսա Պալգան նիմ ճէզիրէսի տէնիլէն գըթա՝ Իվրօբանըն ճէնուպա տօղրու ուզանան իւչ չէպիհճէզիրէսինտէն (Թերակըզի) պիրի օլուպ, Իթալիա վէ Սպանիա իլէ Բօրթուգալ նիմ ճէզիրէլէրի իլէ պէրապէր Իվրօբա գըթասընըն հավա վէ թապիաթը արազինճէ էն կիւզէլ թարաֆը հիւքմինտէ տիր ։

Ռումէլի գըթասը լէթաֆէթը հավասը Իթալիա վէ Սպանիայա մուատիլ իսէ տէ, գուվվէի մունպիթէ վէ մահսուլաթը մութէնէվվիէսի՝ պու իքի մէմլէքէթինքինտէն զիատէ օլտուղու կիպի, պիր թարաֆընտա Գարատէնիզ, պիր թարաֆընտա Թունա վէ պիր թարաֆընտա Աքտէնիզ պուլունուպ, Ասիայա տախի գուրպիյէթի պուլունմագ վէ պիւթիւն ալէմին քիլիտի վէ ումումի թիճարէթին մէմէլի օլան Պօսֆօր պօղազը իլէ Աթմանպօլ շէհրի տախի պու գըթատա պուլունտուղունտան, Ռումէլինին՝ Իթալիա վէ Սպանիա իլէ Բօրթուգալտան չօգ զիյատէ էհէմմիյէթի վար տըր ։

Պու հալտէ պուլունան պիր գըթանըն շիմտիյէ գատար մէտէնիյէթտէն մահրում վէ հէր ճիհէթճէ կէրի գալմասը իսէ, մահզա — պու կիւն քիմսէնին ինքեար իտէմէտիյի — սուի իտարէ մէիհմալիտան իլէրի կէլմիշ օլտուղունտա շիւպհէ եօգ տուր ։

Պու գըթանըն պէշ ալթը ճինսիյէթէ մէնսուպ էհալի իլէ մէսքիւն պուլունմասը տախի, պիր տէրէճէյէ գատար մէտէնիյէթին թէրագգըյընա մանի օլուպ, պու ազվամ պէյնինտէ իխթիլաֆը վէ հէր պիրինին պիր թարաֆա մէյլինի մուճիպ օլմուշ տուր ։

Տէվլէթը Օսմանիյէնին՝ պու էհալինին մուխթէլիֆ ճինսիյէթլէրէ մէնսուպ օլմասընտան զարար կէօրմէմիշ օլտուղու իտտիա օլունամազ իսէ տէ, պու իխթիլաֆը ճինսիյէթտէն տէվլէթը Օսմանիյէ իչին խոթիֆատէ տախի մուվքին օլտուղու ինքեար օլունամազ ։

Էյէր պու գըթանըն ումում էհալիսի պիր ճինսիյէթէ մէնսուպ օլա իտի, պուրասը Իվրօբանըն սայիր թարաֆլարընտան տահա զիյատէ թէրագգը վէ թէմէտտիւն իտէրէք, պու կիւն պաշգա պիր հալտէ պուլունաճագ իտի իսէ տէ, օ թագտիրտէ պու գատար վագըթ տէվլէթը Օսմանիյէնին թահթը իտարէսինտէ գալամամըշ օլաճաղընտա շիւպհէ եօգ տուր ։

Պինաէն ալէյհ պու իխթիլաֆը ճինսիյէթտէն տէվլէթը Օսմանիյէ նէ գատար զարար կէօրմիւշ իսէ, օ գատար տա ֆայտէ կէօրմիւշ, վէ խուսուսի իլէ պունտան սօնրա եալընըզ պունտան իսթիֆատէ իտէպիլիր ։

Շիմտիյէ գատար տէվլէթը Օսմանիյէ պու գըթատա թէհլիքէսինի եալընըզ էհալիսի օլան ագվամը մուխթէլիֆէտէն հէր պիրինին իսթիգլալ վէ հուրրիյէթինի գազանմագ խուսուսունտաքի մէյլը թապիյէլէրինտէ կէօրմիւշ իքէն, պու կիւն օնտան պէօյլէ պիր մուխաթարա կէօրիւյօր քի, օ տա պիւսպիւթիւն էճնէպի օլան տէվլէթլէրին՝ պու գըթանըն զապթը նիյէթինտէ օլմալարը տըր ։

Պունտան էվվէլ տէվլէթ իչին պիր թէհլիքէ օլան շէյ՝ պու կիւն պիր խիմայէ վէ պիր վասըթայի մուտաֆաա օլապիլիր ։ Էվվէլ, չիւնքի Ռումէլի էհալիսի էսքի հալլէրինտէ օլուպ, տօղրուտան տօղրույա տէվլէթը Օսմանիյէնին իտարէսի ալթընտա պուլունա իտիկէ, տահա էյի պիր սուրէթլէ իտարէ օլունմագ իչին վէ պիր տէրէճէյէ գատար հէմմէզհէպլիք րապըթասը իլէ սէվք օլունարագ, պու գըթատա ֆիթուհաթ նիյէթինտէ պուլունաճագ տէվլէթէ գարշը տուրմայաճագ, վէ պէլքի ֆիթուհաթընը թէսհիլ իտէճէքլէր իտի ։

Հալպու քի, պու ագվամըն հէր պիրի իսթիգլալ վէ եա մուխթարիյէթը իտարէ նայիլ օլտուգլարը հալտէ, քէնտի հուրրիյէթլէրինի զայի իթմէմէք իչին, տէվլէթը Օսմանիյէտէն զիյատէ ճանսիպարանէ մուգավէմէթ իտէրէք, հիչ պիր տէվլէթին պու գըթայա ֆիթուհաթ իճրա իթմէսինէ մահալ վէ իմքեան պըրագմամաճագլարընտա շիւպհէ եօգ տուր ։

Ռումէլի գըթասը հագգընտա պազը տէվլէթլէրին նիյաթ վէ մէգասըտը մալիւմ օլուպ, պունտան տէֆաթլէ պահս իթմիշ օլտուղումուզտան, թէքրար օ պահսը թէճտիտ իթմէյէ լիւզում կէօրմէյիզ, եալընըզ՝ Ռումէլի ագվամը մուխթէլիֆէսի մէնաֆիինին պու կիւն տէվլէթը Օսմանիյէնին մէնաֆիի իլէ միւշթէրէք օլտուղունու իսպաթ իթմէք իսթէյօրուզ ։

Ռումէլինտէ պուլունան ագվամըն պիրի Սըրպ Խալգը ճէնուպ Սլավլարը գավմը տըր քի, էն ճէսուր վէ մէտէնիյէթէ միւսթէյիտ ագվամտէն օլուպ, պու գավմըն տէվլէթը Օսմանիյէնին իտարէսի ալթընտա պուլունանլարընտան պիր թագըմը քէսպը իսթիգլալ իթմիշ վէ պիր թագըմը տախի Ավստրիանըն էլինէ կէչմիշ տիր ։

Պու գավմըն ալէմտէ էմէլ վէ արզուսու՝ թէքմիլ էֆրատընը պիր Սլավ տէվլէթի թէշքիլ իթմէք տիր ։ Պու տէվլէթ Սըրպիա, Պօսնա, Հէրսէք, Գարատաղ, Տալմաչիա, Խըրվաթիա, Ագլավօնիա մէմլէքէթլէրինի ճամի օլապիլիր ։

Պէօյլէ պիր տէվլէթ թէշքիլ օլունտուղու հալտէ, տէվլէթը Օսմանիյէ նէ՞ զայի իտէր ։ Սըրպիա իլէ Գարատաղըն — օ գատար միւզիր կէօսթէրիլէն — պիրլէշմէսինտէն՝ տէվլէթը Օսմանիյէյէ նէ՞ մազարրաթ կէլէպիլիր ։ Եօգսա Ավստրիանըն էլինտէն չըգարըլմասը մուհալ օլան Պօսնա վէ Հէրսէքի՞ մի զայի իտէճէք ։

Տէվլէթը Օսմանիյէնին հագգընտա օ գատար միւզիր կէօսթէրիլէն պէօյլէ պիր տէվլէթին թէշէքքիւլի՝ Ավստրիանըն մահվընը մուճիպ օլապիլիր իսէ տէ, տէվլէթը Օսմանիյէ պունտան հիչ պիր զարար տօգանմայըպ, պէլքի պէք չօգ ֆայտէսի տօգանապիլիր ։ Պէօյլէ գուվվէթլի պիր տէվլէթ օլտուղու վագըթ տէվլէթը Օսմանիյէյի գօրգուտապիլիր, վէ ճէնուպա տօղրու ֆիթուհաթա պուլունապիլիր տէնիլիր իսէ, խալպուքի պու տէվլէթ նէ՛ գատար գուվվէթլի օլսա Ավստրիա գատար օլամազ, Ավստրիանըն պիր ճիւզի հիւքմինտէ օլտուղունտան, տէվլէթը Օսմանիյէնին գուվվէթլի գօմշուսունտան գօրգմասը լազըմ կէլիր իսէ, պու ճէնուպի Սլավ տէվլէթինտէն տէյիլ՝ Ավստրիատան գօրգմասը լազըմ կէլիր ։ Սանիեն թէշէքքիւլ իտէճէք պէօյլէ պիր տէվլէթ՝ ճինսիյէթ էսասընա միւսթէնիտ օլուպ, մէմալիքի Օսմանիյէտէ իսէ պու ճինսիյէթէ մէնսուպ պաշգա էհալի պուլունմատըղընտան, պու տէվլէթին ճէնուպա տօղրու իլէրիլէյիպ մէմալիքի Օսմանիյէտէ ֆիթուհաթ իթմէք նիյէթինտէ օլմասընտան գօրգուլմազ ։ Հալպու քի Ավստրիանըն պէօյլէ պիր նիյէթտէ պուլունտուղու մէյտանտա օլտուղու կիպի, պու նիյէթի իճրայա տախի պաշլայըպ, Պօսնա վէ Հէրսէք իլէ Եէնի Բազար կիպի իւչ գըթայը թութմուշ օլտուղունու կէօրիւյօրուզ ։

Ռումէլի ագվամընըն իքինճիսի Ռուման գավմը տըր քի, պունլարըն ալէմտէ պիրինճի մագսատլարը, քէնտի իսթիգլալլարընը մուհաֆազա իթմէք, իքինճի տէրէճէտէ միւմքին օլուր իսէ Թրանսիլվանիա վէ Պէնաթ Ռումանլարը իլէ պիրլէշմէքտէն իպարէթ տիր ։

Պունլար Սլավ օլմատըղլարը հալտէ, էթրաֆլարը [illegible] Սլավ գավմլարը իլէ մուհաթ պուլունտուղունտան, [illegible] գուրթուլմագ իչին Սլավ օլմայան պիր գուվվէթէ [illegible]

[illegible] նէ հիչ շիւպհէ եօգ տուր ։ [illegible] քի, օ հալտէ հէմ Սլավլար [illegible] հէմ Սլավ օլմայան պիր գուվվէթ [illegible] իլէ իթթիֆագ իթմիշ օլաճագլարընտան, իսթիգլալլէրինի [illegible] մասը իլէ թէմին իթմիշ վէ հէր [illegible] նէվ թէհլիքէլէրինին էօնինի ա[illegible] միշ օլաճագլար տըր ։

Պուլկարլարա կէլինճէ, պունլարըն իքի նիյէթի վար տըր քի, Պուլկարիսթան իլէ Շարգի Ռումէլինին թէվհիտի, վէ իքինճիսի —տէվլէթը Օսմանիյէնին տօղրուտան տօղրույա իտարէսի ալթընտա պուլունուպ էհալիսի Պուլկար օլան— թարաֆլարը ղալիպ [illegible] մէքլէրի տիր ։

Պու իքի մագսատըն պիրինճիսի պու կիւնքի կիւնտէ տէվլէթը Օսմանիյէնին մէնաֆիինէ մուղայիր [illegible] տիր ։ Զիրա իքի խալգըն միւտաֆաասը օլան [illegible] Պալգանլարըն պու միւթթէֆիգլէրտէն [illegible] նին էլինտէ պուլունմասընըն [illegible] պէկի վար տըր ։

Իքինճի մագսատա կէլինճէ, օնուն տախի Պուլկարլարըն [illegible] իսթիգլալ [illegible] րի վէ տէվլէթը Օսմանիյէնին [illegible] ֆէտաքեարլըգը կէօզէ ալտըրմասը իլէ, սուհուլէթլէ թէսվիյէսի միւմքին տիր ։

Օ հալտէ Պուլկարլարըն տախի [illegible] պիր էմէլի գալմայըպ, [illegible] հէր թարաֆտան [illegible] գուրթուլմագ [illegible] պուլունմալարը [illegible] տիր ։

Իքինճի [illegible] թալը Պուլկարլարըն [illegible] տա իսէ, [illegible] մէյլ իտէճէքլէրինտէ շիւպհէ եօգ տուր ։ [illegible] Սլավլար իլէ թէմաս [illegible] թէֆէվվուգ [illegible] Ռումանլար [illegible] ճիհէթլէ պիր [illegible] տէվլէթը Օսմանիյէ իլէ [illegible] իթթիֆագ [illegible] տիր ։

Պէօյլէ պիր իթթիֆագ հասըլ օլտուղու հալտէ, պունլարըն մագսատըն տախի իճրա օլունաճագ տըր ։ Անճագ պունլար շիմտիլիք մէմլէքէթլէրինին Սլավլար իլէ Ռումլար պէյնինտէ թագսիմինտէն գօրգարագ, պիրինճի տէրէճէտէ Արնավուտլուղուն Արնավուտլուգ նամը իլէ թանընմասընը, վէ Արնավուտ ճինսի հուգուգունուն թաստիգ օլունմասընը թալէպ իտէյօրլար ։ Իշթէ պու կիւն Արնավուտլուգ մէսէլէսի տէնիլէն շէյ պունտան իպարէթ տիր ։

Տէվլէթ պունլարըն մութալէպալարընը իճրա իթտիքտէն սօնրա, պունլար տախի պու իթթիֆագըն իչինտէ բէք չօգ իշէ եարայաճագլար տըր ։

Ռում ճինսիյէթինէ վէ Եունանա կէլինճէ, պունլարըն իտտիալարը պիր աղ պէօյիւճէք օլուպ գօմշուլարընըն հագգընտա թէճավիւզ իթմէք արզուսունտա պուլունտուգլարը մալիւմ իսէ տէ, պու իթթիֆագա տախիլ օլմատըգլարը հալտէ, սիւրիւտէն այրըլան գօյուն կիպի մահվ օլաճագլարընը անլայարագ, օ իտտիալարտան վազ կէչմէլէ վէ եալընըզ հագլարը իլէ գանաաթ իտուպ, գօմշուլարը իլէ պիրլէշմէլէ րազը օլաճագլարը շիւպհէսիզ տիր ։

Իշթէ Ռումէլինին էճնէպիլէրին էլինէ կէչմէսինէ վէ եա պէյնլէրինտէ թագսիմ օլունմասընա գարշը տուրմագ իչին, պէօյլէ պիր իթթիֆագտան պաշգա չարէ եօգ տուր ։ Հիչ պիր իթթիֆագ պունուն կիպի թապիի օլամազ ։ Ռումէլի գըթասը թէհտիտ օլունուեօր ։ Ռումէլի գըթասընըն էհալիսի պիրլէշիպ մուգավէմէթ իթմէլի տիրլէր ։ Տէվլէթը Օսմանիյէնին պու գըթատա հուգուգու վար տըր ։ օ հուգուգու մուհաֆազա իթմէք իչին, էհալիսի իլէ իթթիֆագ իթմէլի տիր ։

Պու վէճհ իլէ, տէվլէթը Օսմանիյէ՝ Ռումէլինտէ պու գըթանըն հէպսի էլինտէ իքէն, մալիք օլտուղու գուվվէթտէն պէօյլէ պիր գուվվէթէ մալիք օլաճագ, [illegible]

ՌՈՒՍՕ-ԹԻՒՐՔ ԻԹԹԻՖԱԳԸ

—

Ռուսիանըն էն միւթէպէր ղազէթալարընտան, Թէլէկրաֆլարտա իսմի սըգ սըգ գէչէր օլունան Նօվօէ Վրէմիա նամ ղազէթա, ախիրէն նէշր իթտիյի պէնտլէրին պիրինտէ, Ռուսիա վէ տէվլէթը Օսմանիյէ միանընտա ագտը իթթիֆագ օլունմասընը շէտիտէն թավսիյէ իտէյօր ։ Բարիզ աչմանամէսինին իմզա օլունտուղունտան պէրու, տէյօր, 23 սէնէ կէչմիշ տիր, վէ Ռուսիա 1856տա նէ՛ հալտէ պուլունույօր իտի իսէ, շիմտի տախի այնի հալտէ տիր ։ Օլ վագըթքի կիպի շիմտի տախի Ռուսիանըն աչըգտան աչըգա տիւշմէնլէրի վէ անճագ մէշքիւք (շիւպհէլի) տօստլարը վար տըր ։ Ումում սուրէթտէ սէօյլէնէրէք, աճնապի ումումիյէսի հագգընտա, պունտան 23 սէնէ մուգատտէմքինտէն տէ տահա ազ միւսաիտ տիր Ռուսիայա ։ 1856տա տուէլը մուազզամէ, տէվլէթը Օսմանիյէյի մուճէտտատէն իպգա իթմէքլիկի արզու իտէրլէր իտի ։ Հալպու քի շիմտի, տէվլէթը Օսմանիյէնին խարապիյէթինտէն քէնտիլէրինէ նէ՛ հիսսէ չըգարապիլիրիզ տէյի տիւշիւնիյօրլար ։ Հէր նէ գատար, տէյօր Նօվօէ Վրէմիա, Ռուսիա, ղարպ տէվլէթլէրինին տէ ինանմատըգլարը կիպի, Թիւրքիանըն Իվրօբա տէվլէթի մագամընտա իպգասը իմքեանընա պիր սուրէթը ճիտտիյէտէ ինանամազ իսէ տէ, Ռուսիանըն պուհրանը թաածիլ իթմէքտէ ասլա մէնֆաաթը եօգ տուր ։ Գալը Աի պու շէյի անլամըշ տըր կիպի կէօրինիյօր, վէ պինաէն ալէյհ, Ռուսիա իլէ հիւսնի միւնասէպէթ բէյտա իթմէյէ չալըշըեօր ։

Շիմտիքի վագըթտա Ռուսիա Իվրօբա տէվլէթլէրինէ գարշը պիր նէվ թէաննիւտէ պագըր պուլունմայօր, վէ պինաէն ալէյհ, քէնտիսի իչին խայըրլը բօլիթիգա բրօկրամընը իխթիյարտա սէրպէսթ օլմալը, Շարգտա քէնտի մէվգիինի թագվիյէ իթմէքլիք ֆուրսաթընտան իսթիֆատէ իթմէլի տիր ։ «Պիզ իսթէմէյիզ քի, տէյօր Ռուս ղազէթասը, Շարգտա էհնի պիր թէշէպպիւսլէ վուգուա կէլսին, Թիւրքիա տախի իսթէմէզ, վէ պիզիմ (Ռուսլարըն) մէնաֆիիմիզ իլէ Թիւրքիանըն մէնաֆիի այնի շէյլէր օլտուղունտան, պունուն նէթիճէի թապիիէսի պիր Ռուսօ-Թիւրք իթթիֆագը օլմալը տըր ։ Պու կիպի պիր իթթիֆագ, տէյօր Նօվօէ Վրէմիա, կէրէք Ռուսիա վէ կէրէք Թիւրքիա իչին բէք խայըրլը օլաճագ տըր ։ Գալը Աի, սուլթի սահիպը ճանիպինտէն քէնտիսինէ միւսավէրէթ վուգուա պուլտուղու Ռուսիայա սըրընը պիլէճէք տիր, վէ պիզիմ իչին (Ռուսլար իչին) շու խայըր օլաճագ տըր քի, հիչ պիր տէվլէթ, Գալը Աիյի էյի պիզտէն օլմայա, Շարգտա պիզի թէհտիտ իտէմէյէճէք տիր ։»

ՄԱՎԻ ՔԻԹԱՊ

ԱՃՎԱԼԸ ԷՐՄԷՆԻՍԹԱՆ
ՎԷ
ՔԻՒՐՏԻՍԹԱՆ

ՄԱԺՕՐ ԹՐՕԹԹԸՐԸՆ ՌԱՊՕՐԹԼԱՐԸ

—

(Տէվամ)

(Միւհիմ․ — Բրօթէսթանլար վէ Միսիօնարլար․)

«Տիարպէքիր, 12 Յունվ. 1879

(Մաժօր Թրօթթըրըն Լօրտ Սալիսպըրիյէ կէօնտէրտիյի պու րաբօրթօ շայանը տիգգաթ ֆըգրալարը հավի պուլունմագլա, պիր գըսմընը պէր վէճհի աթի իքմալէն թէրճէմէ իտէրիզ ։)

«Մայ Լօրտ,

«Մուգատտէմա պա թէլէկրաֆ Տէրսաատէթ սէֆարէթխանէսինէ իշար իթտիյիմ սուրէթլէ, «Տըքէմպէրին 12 սինտէ, Եագուպիկեան խրիսթիյանլարըն (1) պայագ թագըմընտան պիր միգտարը, Միտիատտա (Մարտին սանճագը տախիլինտէ) Ամէրիգալը Միսիօնարլարըն խանէսի իւզէրինէ հիւճում իթմիշլէր, վէ գարըշըգլըգ էսնասընտա, մուալլիմլէրտէն (Հօճա) պիրի, Թաշ իլէ վուրուլտու ։ Տէքեմպրին 23 ինտէ, Ամէրիգալը Միսիօնէր Մը․ Անտրիւս Նէզտիմէ կէլիպ, պու պապտէ շու մալիւմաթը վէրտի քի, 500 ատէտ Եագուպիկեան խանէսինի վէ 20 ատէտ Բրօթէսթան խանէսինի հավի պուլունան Միտիատտա, Ամէրիգալը միսիօնարլար ճանլարըն բուլահը իլէ մէշղուլ օլմագտա պուլունուպ, պիր մէքթէպ վէ պիր միսիօնար իլէ պիր տէ մուալլիմէնին իգամէթի իչին պիր խանէ ինշա իթմիշլէր ։ Մը․ Անտրիւս Միտիատտա իգամէթ իտէր օլուպ, պիր գաչ կիւն օրատա գալտըգտան սօնրա, մաավաթ իտէն Տիարպէքիրէ կիթմէք իչին եօլա չըգար վէ մուալլիմի օրատա թէրք իտէր ։

«Միսիօնարըն ազիմէթինտէն իքի սաաթ սօնրա, 50 նէֆէր գատար Եագուպիկեանլար, էլլէրի իքի խրիսթիյան պէյլէրին րիասէթի թահթընտա օլարագ, Միսիօնարխանէնին իւզէրինէ հիւճում իտէրլէր ։ Մը․ Անտրիւս տէր քի, պու թաարրուզաթըն մագսատը, մահալլին բրօթէսթան վէքիլինի գաթլ իթմէք իտի, ֆագաթ պէն պունա իհթիմալ վէրմէմէքտէյիմ ։ Նին գաբուլլարը գափալը իտի, վէ Եագուպիկեանլար պաշգա պիր շէյ եափամայըպ, մուալլիմի թաշլա ճէրհ իթթիլէր վէ խանէնին ճամլարընը գըրտըլար ։

«Ցանվար 8 թարիխի իլէ Մը․ Անտրիւս Մարտինտէն պանա պիլտիրիր քի, Եօն այագ օլանլար Մարտինտէ մուհաքէմէյէ չէքիլմիշլէր իսէ տէ, մահքէմէ իշի իլէրի կէօթիւրմէք իսթէմէյօր ։

«Վագը օլան միւրաճաաթըմըզա, վալի բաշա տախի, եօն այագ օլանլարըն թէվգիֆի Մարտինէ կէօնտէրիլմէլէրինի պէեան իթտի ։

«Թաշրալարտա նուֆուզլու աղալար վէ պէյլէր թարաֆընտան էհլի բրօթէսթանլարա գարշը խայլը խուսումէթ վար տըր, վէ պիւթիւն պիւթիւնէ մէզհէպճէ օլմայըպ շու մաատէյէ մէպնի տիր քի, բայալար բրօթէսթանլըղը գապուլ իթտիքլէրի կիպի, աղ չօգ Ամէրիգալը միսիօնարլարըն հիմայէսի թահթընա կիրէրլէր, վէ միսիօնարլար տա պու բրօթէսթանլարը, նիզամը վէ հուգուգլարընը թանըթմագտա, պու հուգուգը շախսիյէլէրինի մուհաֆազա իթմէք իչին օ բրօթէսթանլարը թէշվիգ իտէրլէր ։ Բրօթէսթանլար հիւքիւմէթ թարաֆընտան այրը պիր ճէմաաթ թանընմըշ տըրլար ․ իմտի պունլար, քէնտի վէրկիլէրինի քէնտի պէյլէրինտէ թօբլայըպ, տօղրուճա հիւքիւմէթէ թէսլիմ իտէրլէր ․ հալ պու քի, բրօթէսթան օլմայանլար էօյլէ օլմայըպ, վէրկիլէրինի էհլի պէյլէրէ թէսլիմ մէճպուր իտիլէր, վէ պու եօլտա տիւչարը զուլմ օլուրլար ։ Պէօյլէլէր բրօթէսթանլըղը գապուլ իթտիքտէն սօնրա պէօյլէ կէօզլէրի աչըլարագ, անկարիալար վէ սայիր նիզամսըզլըգլար թէքլիֆլէրինէ գարշը գօյարլար ․ հալ պու քի, էվվէլլէրի պիր շէյ տէմէյէ ճէսարէթ իտէմէզլէր իտի ․ Շու հալտէ, պէյլէր նուֆուզ վէ հիւքիւմէթլէրինի զայի իթտիքլէրինտէն մաատա, պու իշ, բարաճա տա քէնտի մէնֆաաթլարընա տօգունույօր, վէ բրօթէսթանլարը մէճպուր իթմէք վէ ահալիյի բրօթէսթանլըղտան մէնի իթմէք իչին էլլէրինտէն կէլէնի էսիրկէմէզլէր ․ Բունտան զիյատէ, իսլամ, միսիօնարխանէ իւզէրինէ վագը օլան թէճավիւզլէրին պաշլըճա սէպէպի տիր ։

«Տիարպէքիր վալիսի Ապտիւլ Րահման բաշա, Քիւրտ վէ սայիր պէյլէրին հագգընտան կէլէպիլմէք իչին, մէզունիյէթինին թէվսիինի Տէրսաատէթտէն թալէպ իթմիշ ․ աքսի թագտիրինտէ իսթիֆա իտէճէք տիր ։

(Մնա)

ՀԷՆՐԻ ԹՐՕԹԹԸՐ

(Տէվամ օլունաճագ տըր)

(1) Եագուպիկեան Թայիֆի օլունան Խրիսթիյանլար այէն Ասորի տիրլէր, վէ գանունիզը կէօրէ, հիւքիւմէթի Սէնիյէ իլէ օլան միւնասէպաթլարը, Եէնի Հէյէթը իտարէսի մարիֆէթիյլէ իճրա օլունուր ։

ՃԷՆՈՒՊԻ ԱՄԷՐԻԳԱ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

Շիմտիյէ տէկին բէյտա իտէն իթթիֆագ մալիւմաթ իթմիշ օլտուղումուզ Ճէնուպի Ամէրիգա մուհարէպէսի ղալիպ պիր սուրէթ քէսպ իթմիշ տիր ։ Չիլիլիլէր կէրէք տէնիզտէ վէ կէրէք գարատա, Բէրուլուլարըն վէ Պօլիվիալըլարըն միւթթէֆիգ գուվվէթլէրինի եէնմիշլէր ։ Բէրունուն էն պէօյիւք զըրհլըսընը զապթ իթտիքտէն սօնրա, քէնտի տօնանմալարը վասըթասըյլա Բէրու մէմալիքինէ ասքէր նագլ իթմիշլէր, վէ օրատա պիր միւհիմ մէվգի վէ պիր շէհիր զապթ իթմիշլէր ․ Վուգու պուլան մուհարէպէտէ Չիլիլիլէրին 8—10 պին ասքէրլէրի վար իտի վէ 300 նէֆէր գատար թէլէֆաթա տիւչար օլտուգտան սօնրա նայիլը մուվաֆֆագըյէթ օլմուշ, գարատան քէնտի մէմլէքէթլէրինէ տօղրու իլէրիլէմիշլէր վէ արա եէրտէ 10 պին նէֆէր գատար պաշգա պիր տիւշմէն օրտուսունու [illegible]

տա մաղլուպ խուսպ, պաշգա պիր միւհիմ չէհիր տահա գալմըշ իմթիլէր։ Պինաէն ալէյհ, մուզաֆֆէրիյէթին գամիլէն Չիխ մարաֆընտա գալարագ, միւհարէպէնին գարիպէն պիր ինթիհասըլա խիթամ պուլմասը մաղնուն պուլունույօր։

ՄԻՒՔԵԱԹԻՊ

Էրզրումտան խուսուսի օլարագ ալտըղըմըզ մէքթուպ տըր։

Կարին 17/29 Նոյ. 79

... Խմբագիր,

Զ'գիտեմ թէ դուք ինչ աստիճանի կարեւորութիւն կուտաք այս մէկ ու կէս տարիէ ի վեր ընդմիջտ յեղեղուղ բարենորոգմանց գործադրութեան մասին, սակայն ինձ կը թուի թէ՝ այդ բարենորոգումն մեր ազգին համար հետզհետէ աւելի աղէտաբեր կը լինի. Գոմիսէրներն եկան ու գացին, մէջ եօթը ամիս ի՞նչ գործ տեսան, ո՞ր հարստահարին պատժեցին, ո՞ր կեղեքչին օրինաւոր հարցաքննութեան ենթարկեցին, Դրան պաշտօնատարաց մէջ գտնուող շատ մը կաշառակուրծ, հարստահարչաց պաշտպան, կառավարութեան և հայրենեաց կողոպտիչ անձանց ո՞ր մէկուն դիմակն վար առին, կամ պաշտօնազուրկ ըրին, վերջապէս ո՞ր մէկը թուեմ ու գրեմ, քանի որ ամենուն յայտնի են այս իրողութիւնքը. Ես չեմ քննադատեր գոմիսերս կամ չեմ մեղադրեր, այլ կառավարութեան տուած հրահանգին զօրութիւնն կուզեմ ցոյց տալ որ այդ պաշտօնէից ձեռքն ու ոտքը կապելով «գացէք բարեկարգեցէք» ըսաւ։

Այս քաղաքականութենէն հայերը աւելի վնասուեցան քան օգտեցան. Հարստահարութիւնք հետզհետէ կը շատնան, սպանութիւնք, աւարառութիւնք, ընչից ու կենաց ապահովութիւնք առաջմանէ աւելի սոսկալ տեղի կունենան. Երբեմն քաղաքիս մէջ քիչ շատ ապահովութիւն կար, այժմ այն ալ վերջացած է. Երբեմն եթէ գիշերները գողք երկիւղ կը կրէին, այժմ ցերեկն ալ աւելի տեղի կունենան գողութիւնք ու յափշտակութիւնք. Շատ անգամ բողոք կըլլայ կառավարութեան այս մասին, և սա պատասխանը կառնուի. «ի՞նչ կըսէք, մինչ ձեզ համար ֆէսա՞տ մը պիտի հանենք» դիւրին է հասկնալ այս բառերուն իմաստն երբ հասկցուի թէ այդ զեղծմանց, անկարգութեանց ու բռնութեանց պատճառն ներկայ անփչխան ու անկարող վարչութիւնն ստոյկանաց ու զօրաց անքասութիւնն է, չեմ ըսեր այն մոլեռանդ քէնն ու ատելութիւնն որ միշտ կը տածէ իսլամ տարրն Քրիստոնեայ տարրին դէմ։

Իսկ երբ ելլանք շրջակայ գիւղերն ու գաւառները, յայնժամ ալ աւելի սոսկում պիտի զգանք. խնուս սպանութիւն, Բաբերդ սպանութիւն, ճանապարհաց վրայ աւազակք ու ոճրագործք կը վխտան, որ կողմ դառնաս արիւն մոխիր, և աւա՜ղ այս ամենը հայուն, մի միայն խեղճ հայուն վրայ 'ի գործ կը դրուին... Քանի օր առաջ Մուշէն ստացած նամակներըս կը ծանուցանեն Մուշէն մէկ ժամ հեռաւորութեամբ «կառնի» անուն գիւղին մէջ թուրքերէն չորս հայու սպանումն. Նոյն օրը գոմիսէրք Մուշ կը մտնան եղեր. սպանելոց մարմինները գոմիսէրաց կը ներկայացնեն իբրև կենդանի ու աղդու աղերսագիր, գթութիւն, արդարութիւն կաղալակեն, բայց նոքա առանց արնորինութիւն կամ քննութիւն մի ընելու ճանապարհնին կը շարունակեն դէպ ի Վան... և մեր տակաւին բարեկարգութեան կըսպասեմք, և դեռ Վանայ, Պիթլիզի ու Մշոյ Հայերն՝ գոմիսէրաց վրայ դրած իւրեանց բոլոր յոյսն նոցա գալստեան կսպասեն ինչպէս կսպասեն Հրէայք Մեսիայի գալստեան. Եկան գոմիսէրք՝ բայց հասկցան, թէև շատ ալ, որ սխալած են...;

Այս բարեկամ, մի փոքր տեղեկութիւն քեզ այդ աղէկտուր լուրերէն և կառավարութեան գործերէն, որոյ մանրամասնութիւնք եթէ գրել հարկ լինի, շատ թերթերու պէտք պիտի լինի. քիչ մ'ալ ազգ. տեղեկութիւններ տամ։

Այժմ Կարնոյ Ազգ. պաշտօնէութիւնք որն որ Առաջնորդէն ու թաղ. խորհրդէն կը բաղկանայ (քանզի միւս ժողովներուն լոկ անունը կայ, իսկ գործ մի փնտռեր) զբաղած են ղանդակատան և հոյակապ դպրոցիմը շինութեամբն. Դպրոցն աւարտուած ըսել է, զանգակատունն ալ համարեա թէ նոյնպէս, առանց ըսելիք չկայ, բայց ցաւալին սա է որ Կարնեցին իւր փառքն, յառաջադիմութիւնն ու քաղաքակրթութիւնք արտաքին շէնքերու փայլին ու գեղեցկութեան մէջ կը փնտռէ, իսկ ներքինն այն է դպրոցաց բարեկարգութեան, ուսմանց ուղղութեան, դաստիարակութեան մշակմանն բոլորովին անփոյթ ու անհոգ կը մնայ, սորա պատճառն շատ դիւրին է հասկնալ եթէ Կարնոյ քսանամեայ ազգ. կեանքն հետազօտենք և հարեւանցի քննութեան առնունք. այժմ երկար կը լինի այդ քննութեան խորն իջնալ և թէ ձեզ ալ ծանօթ է, ուստի բաւ է ըսել թէ Կարնոյ դպրոցաց անբարեկարգութեան, յետադիմութեան մի միակ պատճառն Առաջնորդն և իւր մէկ երկու արբանեակներն եղած՝ են մերթ ուղղակի և շատ անգամ անուղղակի խոչընդոտներ յարուցանելով։ Ակէ 15 տարի առաջ բաւական օրինաւոր ընթերցարան մի կար՝ գոցել տուաւ, մի քանի տարի վերջ բացուեցաւ, հազիւ մի քանի ամիս ապրեցաւ և ահա Արաբիոյ հողմը զայն թառամեցուց, կիրակնօրեայ դպրոց ունեցանք՝ ժողովուրդը վհատեցուց. Ընկ. դպրոցին դէմ շատ մը դաւադրութիւնք ու մեքենայութիւնք նիւթելէ ետք երբ չյաջողեցաւ տապալել՝ անդ սկսած Լուսարար կառավարութեան մասնեց ու գոցել տուաւ. ընկերութեանց դէմ բանադրանք, անէծք ու հայհոյութիւնք ժողթքեն բաւական չհամարելով շատ անգամ նոցա՝ առ ժողովուրդն ուղղեալ յայտարարութիւնք ու ազդերը պատռել տուաւ պատերուն վրայէն, նոյն իսկ իւր ձեռքով բդքտելու համարձակեցաւ. Եկեղեցւոյ դրան քով կախուած մի ազդն, որ ժողովուրդը կը յորդորէր անդամակցիլ ազգ. ընկերութեան մը ու ներկայ գտնուիլ նորա ատենախօսութեանց. ո՞ր մէկը ըսեմ, այս քանի տարիէ 'ի վեր, օր մի օրանց նորա բերնէն, ուսման և դաստիարակութեան վրայ յորդոր մը լսուած չէ եկեղեցւոյ բեմէն. տարին հազիւ մի անգամ դպրոց երթալն կը լսուի որ իւր քթին տակն է. ասոնք ընդհանրութեան կը վերաբերին, հապա եթէ անհատական արարքները, կեղեքումներն, զօշաքաղութիւնքը քննելու ու գրելու ելլանք բաւական հատորներ կը կազմեն. քահանայ կը ձեռնադրէ առանց արժանեաց, ի՞նչ կենաց առանց քննելու թէ պարդ ընթերցանութիւն գիտէ՞ թէ ոչ, բաւական է որ մի քանի ոսկի գայ իրեն. Կոյս ընդայրեաց, չհասնելու պսակի հրամաններ առատօրէն, հերիք է որ կըօրնկը շատկեկ լինի, գիւղացւոց վաճերու կամ բողոքներու համար ղրկանք, անիրաւութիւն իրեն բան գործ ըրած է, միայն պէտք է իւղը գառն ու սերը, յարդն ու գարին առաջուց ղրկուած լինի։ Դեռ կուզէի որ շարունակեմ այս ցանկը, բայց չէ, վիրաւոր նողկանք կ'զգամ՝ քանի այդ արարածին կեանքն, բարքն ու արարքները կը յիշեմ...։

Այս այսպիսի մի Առաջնորդի հովուութեան ներքեւ գտնուող ժողովրդի մը մէջ յիրաւի դժուարամանալի է որ քիչ շատ շարժում ու զգացում կրող մաս մը կը գտնուի որոյ շնորհիւն այսօր կարինը բաւական անուն ու համբաւ ունի. մոռցէ՛ մի անգամ թէ որչափ յառաջադէմ, ազգասէր ժողովուրդ մը պիտի լինէր Կարնոյ Հայ հասարակութիւնն, եթէ ունենար այնպիսի մի Առաջնորդ որ ուղղէր ժողովրդեան ընթացքըն, շարժէր, արթնցնէր ու 'ի վառ պահէր նորա ազգ. ու յառաջդիմական զգացումներն, կրթէր 'ի բարին, արմատախիլ ընել ջանար վատ սովորութիւնքն, զեղծմունքն և ազգին կենացը եղող նախապաշարմունքներն. սա սոցա և ոչ մին չըներ զատ բոլորովին հակառակ վարմունք ունեցաւ. ուր շարժում կար կաշկանդեց, ուր յառաջդիմական մի նշոյլ տեսաւ. խոչընդոտներ յարուց ու տապալեց, ուր մի ուսումնասիրական, ազգասիրական եռանդ տեսաւ, մարեց. Դպրոցները բերաւ հասուց այն վիճակին որ այսօր հազար անգամ լաւ է գոցել ղանոնք քան այդ վիճակին մէջ բանալ ու ազգ. մանկուտոյն բարոյականն ու կեանքը մեռցունել, ժողովուրդը այնպիսի մի գրից մէջ դրաւ որ ալ ձանձրացած նորա դէմ բողոքելէն և կեդրոնական վարչութենէն արդիւնք մը չտեսնալէն այսօր ալ ես բոլորովին անտարբեր ու ձեռնթափ կը մնայ. գիտէք այս ամեն իրականութիւնները, բայց թերեւս հարցունէք թէ Առաջնորդն ինչ յանցանք ունի քանի որ ժողովուրդն իւր դատը չ'կրնար պաշտպանել և Առաջնորդէն կ'սպասէ ամեն բան։ Սորա պատշաճ պատասխաններ շատ կան, բայց բաւական է ըսել թէ անոնք որ դաւառայի ժողովրդեան մէջ քիչ շատ մնած են, անոնք շատ լաւ կրնան ըմբռնել թէ որչափ ազդեցութիւն ունի Առաջնորդն ժողովրդեան վրայ և թէ ի՞նչ բարիքներ ուղէ չէ կարող 'ի գործ դնել, կամ ի՞նչ չարիքներ ուղէ՝ չէ կարող հասցունել. սա վերջնոյ կարդէն եղաւ, տար Երկինք որ առաջնոյն ալ արժանի լինէր այս ժողովուրդն և յայնժամ ես մեծ յոյս պիտի ունենամ սոցա ապագայէն...;

Այս խնդիրը մտադրածէս աւելի գրել տուաւ և ինչ որ կազէի գրել զայն մնաց. միջոցս կարճ է ուստի շարունակութիւն յառաջիկայ շաբթուն ;

* * *

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աժանս Բէ-Բէր

Լոնտրա 11 դեկտ.

Քեապիլ խաբարը, վէ Ինկիլիզ հէեէթը սէֆարէթինին գաթլի հագգընտա իճրայի թէտգիգաթ իչիւն ժէնէրալ Ռօպէրթս թարաֆընտան թէշքիլ օլունան գոմիթէ միւզաքէրաթընա խիթամ վէրմիշ տիր։

Միրզայլ Մաջ-Արէկօր վէ ասգթըր Պէլէվ վէ Հէյաթ խանտան միւրէքքէպ օլան մէջլիսի գօմիթէ, էմնիյէթը ուսուլիյէ իչիւն պիր զապըթա հէյէթի թէշքիլինէ մէմուր օլմուշ տուր։

Վիէննա 12 դեկտ.

Ցէվայիրի բէսմիյէտէ ղանն օլունտուղունա կէօրէ, Կուսինա մէսէլէսի սուրէթը միւսալեհէթքեարանէտէ թէսվիյէ օլունաճագ, վէ հէր նէ գատար Մուխթար բաշա ինթիխաբաթքեարալըգ իթմէք իչիւն մէմուրիյէթինին իճրասընտա աղըր տավրանմագտա իսէ տէ, չէհրը մէզքիւր Գարատաղլըլարա թէսլիմ օլունաճագ տըր։

Բէթէրսպուրկ 12 դեկտ.

Իմբէրաթօր՝ գօնթ Շուվալօֆա պիր մէքթուպ իրսալ իտէրէք, քէնտի րէյլէրինի վէրմէք, վէ Նիհիլիզմի թէսիրին իթմէք էմրի միւշքիլինէ թէմամիյլէ չալըշմագ իչիւն սէֆիրան Բէթէրսպուրկա կէլմէսինի րիճա իթմիշ տիր։

Գօնթ Շուվալօֆ վագթիյլէ Զապթիյէ Նազըրլըղը իթթիխինտէ քեամը չէօհրէթ իթմիշ օլտուղունտան, էվվէլճէ Զարա պիր լայէհա կէօնտէրմիշ, վէ Նիհիլիզմիլէրի Եվրօբանըն սօսիալիսթլէրի արասընտա օլան միւնասէպաթը կէօսթէրմիշ իտի։

Քէզալիք չայրը պուլան պիր հավատիսէ կէօրէ, գօնթ Շուվալօֆ եէնի պաշը թէշտապիրի զապթիյէ թավսիյէ իթմիշ օլմաղլէ, պու թէտպիրլէրտէն պէօյլէ պիր նէմէրէ պէքլէնիյօր։

Աթէնա 11 դեկտ.

Մէպուսանըն մուայէնէի մէմուրիյէթի խիթամ պուլմուշ օլմաղլա, մէճլիսի մէպուսան պու կիւն գաթիյէն թէշէքքիւլ իթմիշ տիր։ Հիւքիւմէթ Նամզէտի Մ. Ռօթիրօբուլօ րէիս ինթիխապ օլունմուշ տուր։ Րէյ իթասընա իշթիրաք իտէն մէպուսանըն ատէտի 182 օլուպ, 147 աղա Մ. Ռօթիրօբուլօ իչիւն րէյ վէրմիշլէր։

Գահիրէ 11 դեկտ.

Հալպէչիսիթան գրալը՝ չարթլարը թէվլէթլէր թարաֆընտան թաստիգ օլունմագ չարթըյլա պիր սուլհ աքտանամէսի ագտ իթմէսէ հազըր օլտուղունու պէյան իթմէք իչիւն Խըտիվէ՝ պիր մէքթուպ եազմըշ տըր։

Պէրլին 12 դեկտ.

Թէէմին օլունտուղունա կէօրէ, Ռուսիյա պիր գանունը էսասի վէրիլիպ վէրիլէմէյէճէյի մէսէլէսի հէնուզ գարարլաշտըրըլմամըշ տըր։ Մա մաֆիհ զանն օլունույօր քի, Զօն նամ լէհ կազէթասընըն հէր թէֆէրրուաթըյլը Զարա աթֆ իթթիկի գանունը էսասի բըլանը սըրֆ պիր ուտըտուրմա տըր։

Մէճլիսի մէպուսան՝ տէմիր եօլլար խադըէսի մէճլիսինին թէշքիլինէ գաթիէն գարար վէրմիշ տիր։

Տէմիր եօլլար հիւքիւմէթ թարաֆընտան միւպայեա օլունտուգտան սօնրա, մէճլիսի մէզքիւր մէմուրիյէթէ պաշլայաճագ տըր։

Հէր էյալէթ պու մէճլիսէ պիր վէքիլ կէօնտէրէճէք տիր. Հիւքիւմէթ թարաֆընտան վէքիլ օլարագ անճագ իքի գօմիսէր պուլունաճագ տըր։

Պիւթիւն խարճ հիւքիւմէթին էլինտէ պուլունաճագ օլուրսա, հիւքիւմէթ՝ քէնտի հիմայէսինի սուի իսթիմալ իտէպիլէճէք օլտուղունտան, մէճլիսի մէպուսան շու իդաճ օլունան թարիգլէ իշ պու սուի իսթիմալը մէն իթմէք իսթէեօր։

Եօլճուլարըն վէ մալլարըն նագլիյէ ֆիյաթը, հէր էյալէթտէ էհէմմիյէթինէ ֆարգըլը օլունաղունտան, մէպուսան մէճլիսի տէվլէթին վէ թիճարէթին մէնաֆիինէ մուվաֆըգ օլմագ իւզրէ, պու ֆիյաթլարը, աճնի պիր էսաս իւզէրինէ թային իտէճէք տիր։

Փուքրէշ 11 դեկտ.

Մէճլիսի Այան անգարիպ տէմիր եօլլար միւպայեասը լայիհասընա տայիր օլան միւզաքէրէյէ պաշլայաճագ տըր։ Զանն օլունտուղունա կէօրէ, մէճլիսի Մէպուսան միւզաքէրաթընտա վուգու պուլան չիտտէթ ու հիտտէթ մէճլիսի Այանտա տախի թէճէտտիւտ իտէճէք տիր։ Մէճլիսի Մէպուսանըն լայիհայի մէզքիւրէ ալէյհինտէ օլան ագալըլըղըն կէօսթէրտիյինիտէն զիյատէ օլմուշ տըր, զիրա օն իքի աղա րէյ վէրմէքտէն իսթինքեաֆ իթմիշլէր տիր, լայինն լայիհայի մէզքիւրէնին մէճլիսի Այան թարաֆընտան գապուլ օլունաճաղը շիւփհէլի տիր։

Լոնտրա 11 դեկտ.

Մէվսուգէն խապէր վէրիլտիյինէ կէօրէ, Իրլանտատա պիր հարէքէթը իսեանիյէ զուհուր իտէրտէյսէ հիչ պիր գօրգու եօգ տըր։

ՇԱՐԳ ՄՈՒՀԱՐԷՊԷՍԻ

ԹԷՔՐԱՐ ՌՈՒՄԷԼԻ ՃԻՀԷԹԻ

ԳԱՐԱՏԱՂ ՄՈՒՀԱՐԷՊԱԹԸ

Գարատաղըն ճէնուպ ճիհէթինտէ ամէլիյաթը հարպիյէ. — Սըրպ, Անթիվարի (Պար) վէ Տուլչինիօ լիմանլարընըն ալընմասը.

(726 Նումերօտան տէվամ)

Պու սուրէթլէ Գարատաղ՝ Շգօտրա կէօլիւ, Պօյանա վէ տէնիզ արասընտա օլան պիրճիւմլէ արազի, Անթիվարինին իչ գալէսինտէն վէ Տուլչինիօտան մաատա, ասաքիրի Օսմանիյէ թարաֆընտան թախլիյէ օլունտու, վէ բրէնս Նիգօլա Չէթինեէտէ վօյվօտ Ֆիլիբօֆա չու աթիտաքի թէլէկրաֆը քէշիտէ իթմի.

Անթիվարի 26 Նոյ. 1877

«Ցիւն ագշամ Բօնպօ գալէսինի ոէրիպ իրի թօփլա պէրապէր, վէ Նէհամ՝ պէչ թօփ վէ պիր խայլի միւհիմմաթըլա պէրապէր, վէ Սըրցա իլէ Անթիվարիյի զապթ իթտիք։

«Շէմտիյէ գատար Արնաւուտլըգտա տօգուզ գալէ իլէ եիրմի իքի պէօյիւք թօփ ալտըգ, վէ հուտուտըմըզտան Պօյանա ըրմաղընա վէ Շգօտրա կէօլինէտէն տէնիզէ գատար հէր թարաֆ պիզիմ էլէտըր իզ թէյտարըմըզտա պուլունույօր։ Անճագ Անթիվարինին իչ գալէսի հէնուզ տայանըյօր, թուրմագտա իսէ տէ, էկէր ճէնապը Հագգ բաղի օլուր իսէ, անգարիպ օնու տա ալմաղը իւմիտ իտէրիզ։

«Բրէս»

Օն պին Գարատաղլը Պարըն իչ գալէսինի մուհասէրէ իթմիշլէր, վէ բրէնս Նիգօլա տախի գալէի մէզքիւրէնին էմրաֆընտա պուլունան թէբէլէր իւզէրինէ թօբլարընըն պիր գըսմընը էյըրլէշտիրուպ, թիւրքլէրտէն ալտըղը թօփլարը տա օրատա պիրլէքտէ թապիյէ իթմի։ Պու գալէ եագըն պիր գալէ օլուպ, վէնէտիքլիլէր թարաֆընտան եափըլմըշ տըր։ Շէհրին պիր մահալլէսի իչպու գալէնին իչինտէ օլտուղընտան, իչինտէ պուլունան էհալի տախի մուհաֆըզ ասքէրլէրինին էրզագընա օրթագ օլմուշ վէ էրզագըն չապուգ պիթմէսինէ սէպէպ օլմուշ տըր։ Իչպու գալէնին գօմանտանը Քիւլտ Իսմայիլ պէյ օլուպ էյի տայանըպ օլտուղընտան, Գարատաղլըլար իքի այ գատար թօփա թութմուշլար վէ թէսլիմ մէճպուր իտէմէտիլէր. Նոյ. 27 տէ բէք կէճ իրսալ իտիլմիշ օլան Օսմանլը տօնանմասը նիհայէթ սահիլտէ ղուհուր իտուպ, պու տօնանմա իքի զըրհլըտան վէ իւչ նագլիյէ վափօրընտան իպարէթ պուլունմագտա իտի։ Պու սէֆինէլէր Պօյանա նէհրինին մէնսապընա պիր գաչ թապուր ասքէր չըգարըպ, Հագգըն բաշա թախի ասքէրի մէրգումէյէ գօմանտան օլտու։ Զըրհլըլար Սըրցա սէվահիլինտէն Տուլչինիօյա գատար ապլօգա ալթընա ալըպ, տէֆաթլէ կէլտիլէր Գարատաղլըլարըն թահթը իշղալինտէ պուլունան Անթիվարիյի թօբա թութտուլար. լաքին պու չէհիր պէչ քիլօմէթրօ իչէրիյէ տօղրու պուլունտուղընտան, աթըլան թօփլարըն հիչ պիր զարարը աօգունմատը. Քէզալիք լիմանըն աղզընտա վօյվօտա նամ պուլունան Գարատաղլըլարըն էհլիչտըրմիկի պաթարիյա աթըլան թօբլար տա պիր չէյ չ էսդէմամըշ, լաքին մուհասէրէ տէվամ իթմի։

Պօյանա նէհրի մէնսապընա չըգարըլան Օսմանլը ասքէրի հէր նէ գատար Հագգըն բաշանըն իտարէ իլէ պուլունտուղլարը օրտուկեահտան չըգմամագտա իտի իսէ տէ, Գար իչ գալէսինի մուհասէրէ իտիւշ օլան Գարատաղլըլարա պաղը կէօնա էնտիշէյի մուճիպ օլմագտա օլտուղլարընտան, վօյվօտ Պօժիտար Բէթրօվիչ Դեկտեմպէր 25 տէ ասաքիրի մէրգումէ իւզէրինէ հիւճում իթմի, պիր խայլի թէլէֆ իտէրէք օրտո կեահլարընա միչաըր օրտաթը, թէքմիլ պիր նիզամ թապուրունու եաքի թութտու, պիր չօգ մուհիմմաթ վէ երգադլարը վէ պիր տէ սանճագ զապթ իթմի։ Դեկտեմպէր 26 տա մէրգում վօյվօտ Տուլչինիօյը իչղալ իթմի վէ Օսմանլը տօնանմասը Հագգըն բաշայա մուավէնէթ իթմէք իւզրէ միւվասէլէթ իթմիշ օլտուղունտան, Գարատաղ թօբճուլարը մէզքիւր տօնանմանըն իքի վափօրու իւզէրինէ աթէչ իտիպ, իքիսինի տէ թէմամիյլա խարապ իյլէտիլէր։

Մումաիլէյհ Իպրահիմ պէյ, իչ գալէտէ պուլունան էրզագըն բէյ տէր բէյ թիւքէնտիկինի վէ պու սէպէպտէն նաչի թէսլիմ օլմագ զէմանը եագլաշտըղընը կէօրէրէք, սօն պիր թէտպիրի մէյուսանէյէ միւրաճաաթ իթթի։ Ասլա Գարատաղլըլարա թէսլիմ օլմագ իսթէմէտիկինտէն, մէմզիի մէզքիւրը Աւսթրիա-Մաճարիսթան տէվլէթինէ թէսլիմ իթմէք իսթէտիկինի, հիւքիւմէթի միւշարիլէյհա գօնսօլօսունա պէեան իյլէտի։ Գարատաղ բրէնսի պու քէյֆիյէթտէն խապէրտար օլարագ, իմբէրաթօր Ֆրանսուա Ժօզէֆին պու պապտէ վէրէճէյի գարարա քէմալը ինթիզամլա րիայէթ իտէճէկինի մումաիլէյհ Օսմանլը գօմանտանընա թէպլիղ իթթի։ Լաքին Աւսթրիա հիւքիւմէթի մումաիլէյհ գօմանտանըն իչպու ղարիպ թէքլիֆինի պիլթապ րէտտ իտիպ գապուլ իթմէտի։

1878 սէնէսի յանվար 10րընտա նիհայէթ գալէնին միւհիմմաթ վէ էրզագը թիւքէնտիյինտէն, մուհաֆըզ ասքէրի թէսլիմ օլմայա մէճպուր օլտու։ Գարատաղլըլարըն մումաիլէյհէ հարպիյէնին թէվգիֆ իթմէք իւզրէ սէվգ իթի մէզքիւրէյի թօփա թութմուշ օլան Օսմանլը զըրհլըլարը ճէնուպա տօղրու չէքիլիպ կիթթիլէր։ Բրէնս վէ ասքէրլէրի մազլումլարա չօգ րիայէթթէ պուլունտուլար, վէ 1400 նէֆէրտէն իպարէթ օլան նէ մէճրուհլարա, նէ էսիրլէրէ, վէ նէ տախի էհալիյէ չիքեայէթի մուճիպ հիչ պիր մուամէլէ իճրա իթմէտիլէր։ Մէզքիւր իչ գալէտէ պիր չօգ սպարուտ, օն պէշ աթէշ թօփ, վէ սիլահ վէ միւհիմմաթ պուլունտու։

Պու զաֆէրիյէթին իւզէրինէ միւչարիլէյհ բրէնս Նիգօլա քէնտի մէմլէքէթինէ պիրլէշթիրիլէն թէտաքի մէմլէքէթէ սահիպ օլմաղլա, արթըգ Շգօտրա ճիհէթինէ տօղրու կիթմէտի. զիրա տիբլօմաթլըղըն տա օ էսէրէրի քէնտիսինէ վէրտիրմէճէյինի հիսս իթմէքտէ իտի։

(Տէվամ)

Պիր թարաֆտան Տիւքիւմէթ չիֆթճիլէրէ քիւլլիյէթլիւ աչէ իգրազ խաէրէք վէ ասմամը համիյէթ ու խանէհէ թէշվիգ իյէներէք, էհալիյի խալը թէաքին իթմիշ տիր: Ցիկէր թէրաֆտան միւֆսիտլէր պիլէ խալթխատան պէրաւ հարէքեթը մէզքիւրէնի պիր հատտը միւսալէմէթքեարանէսէ պուլունտուրմաղա չալըշմըշլար տըր:

Աթինա 12 գէկտ.

Մէճլիսի Մէպուսան րէիսի ինթիխապը իչին պիր գարար վէրիլմէք իւզրէ, հէյէթը վիւքէլա թարաֆքկիրանը օլան Մ. Գումունտուրօսուն տավէթի իւզէրինէ, մէպուսան խարիճիյէ նեզարէթի սալոնլարինտէ պիր ճէմիյէթ աղտ իթմիշլէր տիր: Չէմիյէթը մէզքիւրէտէ 118 մէպուս հազըր պուլունմուշ տուր:

Մ. Գումունտուրօս տաւխիլէ վէ խարիճի բօլիթիգա հագգընտա իզահատ վէրմիշ տիր: Միւշարիլէյհ՝ Խունանիսթան Հիւքիւմէթի չիմտիյէ գատար Եվրօբանըն վէ պախուսուս Ֆրանսանըն նէսայիհի իւզէրինէ հարէքէթ իթմիշ օլտուղունու, վէ Խունան մէսէլէսինտէ՝ սիւքեաթը հալլի իչին պիր տէվլէթտէն մասատա Եվրօբա տէվլէթլէրինին քեաֆֆէսի միւթթէֆիգ օլուպ, տէվլէթը միւշարիլէյհա տախի հէր նէ գատար Խունանիսթանըն մուաֆէնէթ իթմէյօր իսէ տէ, Խունան տավասը հագգընտա հիսսի նիյէթի օլտուղունու վէ նիհայէթ մէսէլէի միլլիյէ կիւզէլ պիր թարզտէ պուլունտուղունտան, ճալիպի մէմնունիյէթ օլաճագ պիր սուրէթտէ հալլ օլունաճաղընը իպանէ էթմէն մէյան իյլէմիշ տիր:

Մ. Գումունտուրօս պատէհու պիլումէլէն պաշհու աչարագ, պարը թասարրուֆաթ վէ պարը վէրկիլէր իլէ պիր մուվազէնէնին հասըլ միւմքին օլտուղունու պէյան իթմիշ տիր:

Պու իֆատաթտան սօնրա, մէճլիսի մէպուսան իչին պիր րէիս ինթիխապը օլունմասընը թէքլիֆ իթմիշ տիր:

Ճէմիյէթտէ հազըր պուլունանլար րէիս ինթիխապը մասալէսինի Մ. Գումունտուրօսա հէվալէ իյլէմիշլէր իսէ, միւշարիլէյհ տախի Մ. Սօթիրօբուլօս իրաէ իյլէմիշ տիր: Մ. Սօթիրօբուլօս պու պէյանէ 143 րէյ իլէ մէճլիսի մէպուսան րէիսի ինթիխապ օլունմուշ տուր: Մէպուսանտան եալընըզ 30ու պէհանը րէյ իթմէմիշլէր տիր:

Լօնտրա 12 գէկտ.

Թայմզ կազէթասը Նիյուտէն աթիտէ միւնտէրիճ թէլէկրաֆը ախզ վէ նէշր իյլէօր.

«Արնավուդլուգ չըվէնտարֆէրլէրի մէսէլէսի՝ Աւստրիայա պիրտ օլան ճիհէթթէ աղըրլըգ քէսպ իտէյօր: Պու մասանէ Արնավուդլուգը Բոսնայի մուավէնէթինի թալէպ մէճպուր խաէպիլէճէք տիր:»

Լօնտրա 11 գէկտ.

Եէնի պիր պօնա վէրկիսինին վազընա ատայիր թարաֆը Տիւքիւմէթտէն վէրիլէն նիզամնամէ լայիհասընա, Հինտիսթան մէճլիսի գավանինինէ պաղը իթիրազաթ վուգու պուլմուշ վէ եալըզ ասգէրի մէսէլէսինտէ դախի պատ պուլունտուղու վէ պիրլէշիգ մուլքի միւտախալէսինին լայէհասը մէզքիւրէյի թաստիգ իթմէք մէճպուրիյէթ տէ օլունմուշ տուր:

Փէշտէ 11 գէկտ.

Բրէնս Կօրչագօֆուն վէ վէլի ահտ Իրանտիւշին Պէրլինտէ իգամէթլէրի զէմանընտա, Ռուսիա իլէ Ալէմանիանըն պէյնինտէ տայիր պաղը միւթալաաթ պէյան իթմիշ օլտուղու թէքզիպ օլունմուշ:

Նէ չէքէք միւփիտ պուլունան փոստը Ռուսիանըն Ալէմանիա իլէ

Աւստրիա իթթիֆագըն Շարգտա ինկիլթէրրա թարաֆընտան խոտ պէ խոտ խալէնէք հարէքէթէ մուխալէֆէթ իչին օլտուղու էֆքեարընտա պուլունտուղունու անլաշըլմըշ, վէ հալ պու քի Ալէմանիա րէսմի տէվլէթլէրինտէ, էֆքեարը մէզքիւրէ գաւիյէն րէտտ վէ ճէրհ օլունմուշ տուր:

Ալէմանիա տէվլէթի րէսմիյէսինտէ Ռուսիանըն Ասիատա ինկիլթէրրա ալէյհինտէ հարէքէթինի Ռուսիանըն Եվրօբատա հարէքէթինէ տախի թէէսիր իտէճէյինտէն, պու խուսուսա կէրէք Ալէմանիա վէ կէրէք Աւստրիա թարաֆլարընտան պագը մէրթէպէ էմնիյէթսիզլիք իլէ նազար օլունաճաղը թասրիհ գըլընմըշըր:

Ամէ... Հա...

(Պ... ... ...)

Բարիզ 12 գէկտ.

Ֆրանսըզ էսհամընըն պու կիւնքի Պօրսատա (5 0/0, 115 է) թէնէզզիւլինէ սէպէպ չու տուր քի, ասլիյէ նազըրը Մ. Լէրօայէնին իխթիֆասը պիւթիւն միւքէյանըն իխթիֆա իթմէսինէ սէպէպ օլմասընտան գօրգուլայօր:

Պու կիւն մէճլիսի Այան միւրախաթ պիւտժէսինի գապուլ իթմիշ տիր:

Գալքիւթթա 12 գէկտ.

Հինտիսթան վալիսի Լօրտ Լիթթըն պու կիւն պուրայա մուվասէլէթ իթմիշ էսնասէ, պիր չախս իքի տէֆա իւզէրինէ ամէչ իթմիշ իսէ տէ, թալիհասըզլըղը մէյ տըր: Չանիի մէրգումի թէվգիֆ օլունմուշ, վէ պիր Հինտլի օլտուղու անլաշըլմըշ տըր:

Աֆղանիսթանտան վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, ահալին Աֆղան՝ Քէապիլ գուրպինտէ ինկիլիզ ասքէրի իւզէրինէ հիւճիւմ իթմիշ, վէ ինկիլիզլէր աէօրթ ատէտ թօբ զայի իտուպ, սօնրա էրինէ կէրի ալմըշլար տըր:

Աֆղանլըլար թէլէֆաթը քէսիրէյէ օղրամըշլար իսէ տէ, Քեապիլին ճիվար թէբէլէրի իւզէրինէ օրտու գուրմուշլար տըր:

ԻԼԱՆԱԹԸ ՄԻԼԻԻԷ

Խմբագիր.

Ցառաջիկայ կիւրակէ որ է դեկտեմբեր 2 Թաղիս Ս. Առաքելոց եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ Բարձրաշնորհ Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել ի մխիթարութիւն ջերմեռանդ ժողովրդոյ. ուստի ի գիտութիւն բարեպաշտ Հայ հասարակութեան ձեր ազգօգուտ լրագրոյ միջոցաւ ծանուցանելու շնորհն ընկալնել կը խնդրուի ։ կանխաւ յայտնելով մեր շնորհակալիքն

Ի դիմաց թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Պ... Լ...եան Մ... Ճ...եան

1879 Նոյ. 29, Եէնի Գաբու
Թաղ. Խորհրդարան։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ԱՐԱՐԱՏԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Ն. ՏԷՐ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ

Ս... ... ...

Ն. Տէր-Ղեւոնդեանցի Մայրենի լեզուի Բ. մասը Պոլսոյ Հայոց աշխարհաբարի վերածուած և 'ի լոյս ընծայուած է Գափամեան տպարանէն մաքուր տպագրութեամբ և 35 ընտիր պատկերներով զարդարուած.

Կեդրոնատեղին է Արարատեան Ընկերութեան գրասենեակը ։ Ղալաթիա Կէօջէ Օղլու խանը թիւ 13 Կը գտնուի նաև Հայ գրավաճառաց քով ։ Գին 5 ղուրուշ արծաթ.

ԻԼԱՆԱԹ

Մուգատտէմա իլան օլունտուղու վէչհ իւզրէ, Բարիզտէն կէլմէ, վէ հէր իքի թարաֆընտա 12չէր եարըրաղը իւզէրինտէ պէյազ կիւլ տալի րէսմի վէ գալաղընտա իւզէրինտէ սէքիզ րէնկ խանի սարը, մավի, էէշիլ, մօր, գըրմըզը, գահվէ րէնկի, ֆիլիզի, Թուրունճ րէնկլէր վէ Ցօխկիմ Բօրազ օղլու իմզասը պուլունան խալըճէր ալտը փարչաա քէազ թաքիմ քէթէն կէօսթէրմիշ տիր: Մէզքիւր թաքիմ իչին պիր րէսմի կէտիկէ վէ թաքըմ պիր թուրքիէ թիշթիլ զէկէտի պիր եալնըզ թէմուզ...

Մէզքիւր սիփարիշ քեաղըտլարըն թալիփի Սթամպօլտա Թիւթիւն Կէօմրիւկի ճատտէսինտէ Ն. 28 մազազատա ֆիրաւխթ օլունմագտա տըր:

15—9

ԻԼԱՆԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Ֆօթօկրաֆ Մէշհուր Ա. Պ. տալյան պիրատէրլէր Թարաֆընտան բաղչէթլը էհալիյէ րէճա օլունուր քի, միւյէթթէրիլէրտէն բէք չօղլարը հէփսի պիր վագըթտա կէլմէլէ, սաաթ սաաթ պէքլէմէքտէ օլտուղլարընտան, ֆօթօկրաֆըն չէքըրտէքիւ զէվալ՝ սամանի պէքլէմէքլիքտէ իչին Եվրօբատա պիր կիւն էվվէլ թէկրիֆ իւլէ, ֆօթօկրաֆխանէտէ սաաթլարինտա իւզիւկ պիր սաատ կէօստէրիլմիշ պուլունան թէմին թէկրիֆ խաէտէքլէրի կիւն սաաթըն թայինինտէ տէ պիր Մուսաֆիթ Ալպանըլաճ պիր վաքիթ...

Մէզքիւր ֆօթօկրաֆլարըն ադրէսի՝ Բէրա Եվրօբա իլէ վէ թիյաթրօ տահիլ իլէ Եարրագ թիւթիւն ալճ ու իթմիշ խարիտա. վէ Ստամպօլտա Ալմա ալթընտա Ն. 45 ասըլմըշ չէլիպէմիշ մուրասաթ իյլէմէլէրի վէ մէքթուպլա սախի սըրարըշ վուգուպուլտե սէրիան իրսալ վէ թէսլիմինէ սայ խարիմէզտէ տիր:

Մէզքիւր ֆօթօկրաֆըն ասըլ իշի, զամէն Եվրօբա իլէ վէ տիյարը տիսէր իլէ եարրագ թիւթիւն ախզ ու իթմիշ եարմագլըգ օլաճագլարտըր, պու պարտէ թիճարէթ գիւյոտէ չէրէֆէ խաւհիշ կէր պուլունուրլը ճիհէթտէ, քեաֆֆէ միւշթէրիլէրի խօշնուտ իթմէքլէ իֆթիխարէ չալըշաճաղըն՝ րիայէթ իլէ էհալիյէ վատտ ու պէյան իյլէմէքտէ տիր:

60—55

ՉԻՄԷՆԹՕ

Փագլէ Գապուսուտա Համիտի եէ խմարէթի իթթիխաւինտէ 15 նումէրօլու մաղազատա հէր նէվ ինկիլիզ վէ Ֆրանսըզ Չիմէնթօսու րընըն խալիսի էհվէն ֆիաթ իլէ սաթըլմագտա օլտուղու կիպի, գարֆիզա, չինիօ, չէլիկ, տէմիր քիրէչ, գուրշուն պօրու վէ սաիրէ տէմիրի պուլունմագտա տըր:

20—5

ՎՕՍՍՕՐ

ՏՈՒԽՈՒՆ ՎԷ ՍԻԿԱՐԱ ՖԱԲՐԻԳԱՍԸ

Ղալաթատա Վօյվօտա սօգագընտա Ն. 23 վէ 2 միւճէտտէտէն գիւշատ օլունմըշ Վօսսօր նամ ֆաբրիգայընըզտա իէնիճէնին էն աալա վէ գօգուլու թիւթիւնլէրինտէն, քէ ման սրդ գալթա խոլ օլունուր, Այասուլուգ նամ մագիրր թիւթիւնէրտէն աալա պուլունմագ չարթը իլէ միւչթէրիլէրիմիզին խօշնուտիյէթինի պաշտ օլաճագ սուրէթտէ հէր նէվ թիւթիւն վէ սիկարալար պուլունարագ, ումում միւբայիանլար տա ֆիաթ խլ օլունմագտա պուլունտուղու կիպի, բաղչէթլու միւշթէրիլէրիմիզ թարաֆընտան սիփարիշ օլունմագտա, քէնտի մամուլատըմըզ մաղաֆիզ տիգգաթը իլէ իմալ իտիլմէսի օլունաճաղը, վէ իւչրէթ կէրէք թէջ օլսա վէ կէրէք սաիր իշլէրէ թէքզիպ իմէկ տէ միւշթէրիլէրիմիզ սէրիան խէտմէթ իտէճէյիզ:

> ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ
>
> ԱՆՕՆԻՄ ՇԻՐՔԵԹԻ
>
> | | |
> |---|---|
> | Սէրմայէ . . . . | 100,000,000 ֆրանգ. |
> | Լտա օլունան . . . . | 50,000,000 » |
> | Իհթիեաթ սանտըղընտա մէվճուտ | 24,176,288 » 29 սանթիմ |
>
> ՄԱՂԱԶԱԼԱՐԸ
>
> | | |
> |---|---|
> | ԼԻՕՆ | Ս. ՓԷԹԸՐՍՊՈՒՐԿ |
> | ԲԱՐԻԶ | ՄԱՏՐԻՏ |
> | ՄԱՐՍԻԼԻԱ | ԺԸՆԷՎ |
> | ԼՕՆՏՐԱ | ԻՍԿԷՆՏԷՐԻԷ |
> | ՎԻԷՆՆԱ | ՄԸՍԸՐ |
>
> վէ սաիրը պիր չօգ պէրտէլէրտէ.
>
> ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ պիլճիւմլէ պանգա մուամէլէլէրինի տէր իւհտէ իտէր:
>
> Էսհամ իւզէրինէ, իգրազ իտէր. (էօտիւնճ վէրիր):
>
> Էսհամ րէհնին ալարագ հիսապ ճարի աչար:
>
> Ֆայիզսըզ վէ սաիրը էհնէպի մէմլէքէթլէրինէ բօլիչա քէչիտէ իտէր:
>
> Համիլինէ էտա օլունմագ իւզրէ իթխամնամէլէր վէրիր:
>
> Պօրսա իշլէրի իչին վէքիլէն էմիրլէրի իճրա իտէր:
>
> Էսհամ հըֆզ իտէր:
>
> Թէզմին օլան նագտը գապուլ իտէր, վէ մուգաբիլինտէ չէքիլիրիթի մաիւմէ իլէ պօնօլար վէրիր:
>
> Մ... ... (...) — Ն. 10 Մէրթէպանի սօգագը. — Եագուպ խան Ղալաթատա:

> A
>
> LA BELLE JARDINIÈRE
>
> Ա ԼԱ ՊԷԼ ԺԱՐՏԻՆԻԷՐ
>
> Վ. ԹԻՐՆԿ Է ԳՈՒՄ. Վ. ՇՐՄԻԼ
>
> Ղալաթատա Գարա քէօյտէ վագը 27 նումէրօլու մաղազանըն աչըղը գամէրնտա էրքէք վէ չօճուգլար իչին Բարիս վէ Վիէնանըն պիրինճի ֆապրիգալարը մամուլաթընտան օլարագ հազըր էսվապ վէ գաւրնալար իչին մանթօլար սաթըլըր:
>
> Մէզքիւր մաղազանըն իսմի գամէրնտա տախի Բարիս վէ Լօնտրանըն պիրինճի ֆապրիգալարը մալլէրինտէն էնվայի ճինս գումաշ թօբտան վէ արզան իլէ սաթըլմագտա տըր:

> COFFRES—FORTS
>
> ՄԻԼՆԷՐ ԳԱՑԱԼԱՐԸ
>
> Մէզքիւր գասա ար ուսնէանըն հէր թարաֆընտա քէսպի նամ իթմիշ օլուպ, գավի վէ տայանըգլը տըրլար, վէ ախէնտէ էանմազլար:
>
> Խըրըըզ վէ ախէշէ գարշը թէէվին ճիհէթլիյէ, Նասըլ քի Սթամպօլտա, էօյլէ տէ հէր պիր եէրտէ պու գասալարըն էմսալի եօգ տըր:
>
> Աճէնթ
>
> ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՎԻՅԼ
>
> Չէլէ. — Միւսիւ Սիտնէյ Նօվիլ, գասա սաթըն ալմագտան էվվէլ մաղազալարընտա կէլիփ գասալարը կէօզտէն կէչիրիփ, չէհա տէթնամէսինի վէ էվրագը սայիրէյի օգումալարը իչին էհալիյէ րէճա իտէր:
>
> Ղալաթատա Խիւքնէք Գալոըրըմտա Գէօրգ պէյ խանը:

> Օ ԼԻՕՆ ՏՕՐ
>
> ՂԱԼԱԹԱՏԱ ԹՈՒՆԷԼԻՆ ԻԹԹԻՍԱԼԻՆՏԷ
>
> ԵԷՆԻ ՃԱՄԻ ՍՕԳԱՂԸ Ն. 8
>
> Մէզքիւր մաղազատա էրքէք իչին Բարիզին վէ Լօնտրանըն սօն մօտասընտան օլարագ հազըր բալտալար ֆիրաւխթ օլունուտուղու կիպի, Բարիզին էն սօն մօտա վէ եէնի պիչիմ գումաշըն մանթօլարը տախի սաթըլըր ։Ֆիյաթլարը ղայէթ էհվէն.
>
> Ֆ. ԿՐՈՒՆՊԱՎՆ Է ԳՕՄՊ.

> ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՍԻԿՈՒՐԹԱ
>
> NORTH BRITISH
>
> AND MERCANTILE
>
> INSURANCE COMPANY
>
> ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐԳԸՆԹԱՅԼ
>
> Ն... Լ... վէ Է... Շ... Ս... ...
>
> | | | |
> |---|---|---|
> | Ասըլ սէրմայէ | Ինկիլիզ լիրասը | 2,000,000 |
> | Եօտէնմիշ սէրմայէ | 250,000 | |
> | Եանկըն չիւպէսինտէն հասըլ օլան իհթիեաթ ագճէսի | 1,082,768 | 1,332,768 |
> | Եանկըն չիւպէսինտէն օլան հասըլաթը սէնէվիյէսի | | 916,646 |
>
> NORTHERN
>
> ASSURANC CONPANY
>
> ՆՕՐԹԸՐՆ
>
> Ն... Լ... Ե... վէ Լ... Ս... ...
>
> | | | |
> |---|---|---|
> | Ասըլ սէրմայէ | Ինկիլիզ լիրասը | 3,000,000 |
> | Եօտէնմիշ սէրմայէ | 150,000 | |
> | Եանկըն վէ էմր չիւպէսինտէն հասըլ օլան իհթիեաթ | 2,092,000 | 2,242,000 |
> | Եանկըն չիւպէսինտէն իրատը սէնէվիյէ | | 403,000 |
>
> Պ... ... ...
>
> Մէզքիւր գումբանեալարըն աճէնթասը
>
> ՃՕՀՆ ՐԱՈՒԼ
>
> Վէ ատուրու մէսալիհինէ մէմուր
>
> ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ

ԷՎՐՕՊԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 12 Դեկտ.

Ինկիլ. էսհամը Ինկ. Լիր.		97-3/16
Օսմ. էսհամը աչըլտը		9-15/16
» » գաբանտը		9-5/8
Իսթիգրազ	65	12-
»	69	12-
»	71	58-1/2
»	72	18-1/2
»	73	10-1/4
Օսմանլը պանգասը		10-3/4
Մըսըր տույունու մուէթա հըսէ		51-
» իսթիյազը		78-7/8
Ռուսիա իսթիգրազը		86-1/4
Գամպիօ Բարիզ 3 այ վատէ		-

Փարիզ, 12 Դեկտ.

Ֆրանս. էսհ. 3 0/0 ֆր.		83-50
» » 5 գրօնսուզ		115-
Օսմ. էսհամը աչըլտը		9-95
» » գաբանտը		9-67 1/2
Իսթիգրազ 65	ֆր.	58-
» 69		58-
» 73		53-
Մըսըր ֆօնտ. մուէթա հըսէ		258-75
Գրէտի Լիօնէ		870-
Օսմանլը պանգասը		520-
Ռուսիա չըմէնտըֆէրի		32-
Իթալիա էսհամը		81-10
Գամպիօ Լօնտրա 3 այ վատէ		25-24

Վիէննա, 12 Դեկտ.

Աճիօ	ֆիօրին	-
Ռումէլի չըմէնտըֆէրի		16-

ՂԱԼԱԹԱ ՊՕՐՍԱՍԸ

Էսհ. ում. տիւն ագչ. գաբ.	10-21
Պու սաաթ աչըլտը	10-17
Իսթիգ. 63 (Մուլթօն) 6 0/0 ֆ.	58-50
» 65 » 6 0/0 ֆ.	58-50
» 69 (Բինսար) 6	57-50
» 72 (Պօնտ տիւ Թրէզօր)	19-
» 73 6 0/0 ֆ.	50
Ռումէլի չըմէնտըֆէր 3	31-
Ագճէ ֆայիզի 0/0	9-
Ըրբօր Դէշ	00-
Հավալէսիզ »	15-

ՊԱՆԳԱ ԱԳՍԻՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	4- 2
Օսմանլը պանգասը	6- 6
Սօսիէթէ ժէնէրալ	4- 6
Շիրքէթ...	3-50

ԱԳՉԷԼԷՐԻՆ ՖԻՅԱԹԸ

Օսմ. լիրասը 100 գրուշտան		Դշ. Փր
Պէյազ մէճիտիյէ ֆարգը		106 30
Մէթալիք	»	118-20
Պէշլիք	»	118-20
Պագըր	»	360-
Գայմէ	»	870-
Ինկիլիզ լիրասը		109-35
Ֆրանսըզ ալթունու		87-20
Փօլ		89-32
Գրիմէց ալթունու		51-10
Գարաքօլ գայմէսի		8-77